

MAGYAR LAJKA

NGARIA T. „Dunaposta“ BUDAPEST

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.
Törvényezéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: dr Gyárfás Elemér

A danzigi huzavona új fordulatai

A lengyel főbiztos vitája a városállam szenátusával. A német birodalom külügyi félhivatalos lapja megállapítja, hogy a danzigiek már torkig vannak Lengyelország szerződésellenes mesterkedéseivel

Varsóból jelentik: Chodacki danzigi lengyel főbiztos jegyzékét intézett a danzigi szenátushoz a vámfelügyelők számának leszállítása ügyében. A jegyzék hivatkozik az 1920 november 9-iki lengyel-danzigi szerződésre, mely szerint a vámfelügyelőség megszervezése Danzigban kizárólag a lengyel kormány hatáskörébe tartozik. Hangoztatja a főbiztos, hogy hajlandó az Amada-gyárba visszahelyezni a vámfelügyelőket, de ezt a danzigi szenátus magatartásától teszi függővé.

Berlinből jelentik: A Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz állást foglal azokkal a kijelentésekkel szemben, amelyeket Chodacki danzigi lengyel főbiztos egy francia lap munkatársa előtt tett. Ebben a nyilatkozatában Chodacki kijelentette, hogy állandóan Damokles kardjaként függene Lengyelország felett, ha Danzig a német birodalomhoz tartoznék.

— Ugy látszik, — írja a Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz, — hogy a józan ész Chodackynál nem azt jelenti, hogy beletörődjenek a danzigi kérdés természetes és ennélfogva egyedül célravezető megoldásába, hanem ellenkezőleg azt, hogy e megoldás ellen dolgozzanak. Ne várja senki azt, hogy a danzigiek, akik Lengyelország szerződésellenes mesterkedéseivel már torkig vannak és résen állnak, tétlenül fognak szembenézni a végzetes sorssal.

Egyezkedő délszlávok

Irta: Árvay Árpád

Pillanatnyilag ismét az a helyzet a szerb-horvát tárgyalásokban, hogy a jugoszlávai hírszolgálat a megegyezés hírére jelentheti. Ez a megegyezés azonban megint csak elvinek látszik, mert a híradások újra fenntartják, hogy a kidolgozott részletes megállapodáshoz Pál kormányzóherceg jóváhagyását kell megszerezni. Pál herceg pedig, mint az újságolvasó előtt ismeretes, hetek óta külföldön tartózkodik és most éppen London után Párizsban tárgyal. Így, ha a megegyezés híre komoly, annak megerősítése, tehát végleges formában való létrejötte, csak Pál hercegnek az országba való visszaérkezése után következhetik be.

Emlékeztetünk rá, hogy a két délszláv nép egyezkedése már volt ilyen állapotban ez év május elején is. Akkor Cvetkovics miniszterelnök személyes sürgetésére és személyes fáradozásának gyümölcseként már létrejött a „végleges“ megállapodás, amely azonban az ortodox szerb egyház ellenkezése miatt még sem válhatott véglegessé, holott úgy látszott, hogy a kiegyezésben nem is annyira a szerbek, mint a horvátok hoztak nagyobb áldozatot. Mégis az a különleges és csak a speciális jugoszláv viszonyok közt lehetséges állapot következett be, hogy egy olyan kormánynak, amely egyenesen a legsürgősebb horvát-szerb kiegyezés jelszavával nyomult a Sztójadinovics-kormány helyére, akkor kellett visszavonulnia a tárgyalásoktól, amikor a horvátok eddigi magatartásuktól elütően feltűnő engedékenységet mutattak a szerbekkel való megegyezés tekintetében. Ez a precedens természetesen erősen befolyásolja a megállapodásról most érkező hírek komolyságát és értékét, mert ha egyszer már minden nagyobb megrázkódtatás nélkül megtörtént, hogy a kormányzótanács magatartása miatt a Cvetkovics-kormánynak takarodót kellett fűjnia a horvátokkal folytatott egyezkedésben, most is könnyen bekövetkezhetik, hogy a véglegesnek jelentett megállapodás nem jut el a jelenlegi alkotmány szerint szükséges legfelsőbb jóváhagyásig.

A pillanatnyi helyzet ugyan azt mutatja, hogy most több remény lehet a két délszláv nép megállapodására, mint eddig bármikor és minden attól függ, hogy Pál herceg, aki mostani külföldi útja során a nyugati hatalmakat látogatja meg, milyen tapasztalatokat szerez Londonban és Párizsban. A szerb-horvát egyezkedési tárgyalások grafikonját ugyanis talán minden más körülménynél jobban befolyásolja a nemzetközi helyzet. Amint a jugoszláv külpolitika iránytűje a tekintélyállamok, vagy a demokrata hatalmak közötti válogatás szerint hajladozik, úgy csökkennek vagy nőnek a horvátokkal való kiegyezés kilátásai.

A horvát kérdés kezdetétől fogva nem volt tisztán belügye Jugoszláviának. Tizenöt éven keresztül, 1919-től 1934-ig Horvátország a délszláv állam Eris-almájának szerepét játszotta. A horvátok voltak azok a fenyegetések, amelyekkel Olaszország állandóan sakkban tartotta a jugoszláv államot. Sándor szerb királynak 1933 őszén történt meggyilkolása lebbentette fel a fátylat az olasz politika törekvéseiről és ez a véres esemény indította a jugoszláv kormányzatot arra, hogy az olaszokkal még áldozatok árán is megegyezést, barátságot keressen. A két

Fontos átalakulás a spanyol állam vezetésében

Franco tábornok állandó jellegű államfő lesz. — Katonai direktórium veszi át a kormányzást több tekintélyes polgári személyiséggel együtt

Rómából jelentik: A Stampa madridi jelentés szerint minden jel arra vall, hogy Burgosban fontos események vannak készülöben. A lap szerint Franco tábornok állandó jelleggel a spanyol állam feje lesz, kormányzói jogkörrel. Eszerint elejtették az eredeti tervet, hogy olyan kormányt állítsanak az ország élére, melynek élén közismert polgári személyiség állna. Ez a terv ugyanis vitákra adott alkalmat. Ehelyett azt a megoldást választották, hogy katonai direktórium alakul és abba több tekintélyes polgári személyiség is bekapcsolódik. Ez a megoldás kiküszöböl minden ellentétet a két párt: a konzervatív monarchista és a reformpárti falangista irányzat között.

Irányzatok, amik között Franconak választania kell.

Párizsból jelentik: A „Jour-Enho de Paris“ foglalkozik a mostani spanyol belső viszonyokkal és ezeket írja: „A generalissimus (Franco tábornok) szerepe nem könnyű, mikor választania kell tábornok-bajtársainak bölcs tanácsai és ama sokkal ambiciózusabb tervek között, melyet a falangisták szervezete sürget. Az utóbbiak fölött vezető befolyása van Serrano Sunner belügyminiszternek, a candillo (a spanyol vezér) sógorának, ki a hódítás és hatalom vágyaitól eltelt, s talán ok-talan álmodással biztatja követőit“. Majd így folytatja a lap: „Francora nagy nehézségek várnak, mikor döntenie kell a monarchisták, a falangisták és végül a franquisták között. Az utóbbiak,

ugy látszik szívesen vennék Francot, mint a monarchia eszméje megvalósításának a pártfogóját. Ilyen átmeneti pártfogósággal a monarchia ugy alakulna ki, mint nemzeti irányu kormányzat, mely azonban független volna a totális államrendszerektől“.

XIII. Alfonz hívei munkában.

Párizsból jelentik: Az „Excelsior“ írja a következőket: Franco tábornok, ugy látszik, hajlandó a monarchia visszaállítására Spanyolországban. Ugy értesülünk, hogy Maura herceg, a spanyol monarchisták vezére, ki Estorilban, a portugál határon levő hegyekben választott tartózkodási helyet magának, most a napokban Lausanneba utazott, hogy találkozzék XIII. Alfonz volt királlyal, Maura herceget felesége és több bizalmas híve is elkísérte ezen az uton, s egyúttal Franco tábornok szabatos helyzetismertetését is magával vitte. Megbiztatása az, hogy a volt uralkodóval megbeszélje a monarchia visszaállítása feltételeit. E megbeszélések után Maura herceg Spanyolországba jön vissza és közölni fogja Francoval a XIII. Alfonz elhatározását. Hogy Franco tábornok ekként felhatalmazta Maura herceget a Spanyolországba való visszatérésre, már ez az egyetlen tény is világosan tanúsítja, mennyire rokonszenvezik a caudillo a monarchizmussal“.

„Tudni véljük, — írja tovább az Excelsior, — hogy XIII. Alfonz öfelsége csak akkor térne vissza szuverén uralkodónak, ha a spanyol nép az ő visszahívását népszavazással elhatározná“.

Maura herceg a polgárháboru kezdete óta menekülteként tartózkodik Portugáliában. Kime-nekülése előtt még tagja volt a spanyol kormány-nak. Azóta még nem tért vissza Spanyolországba.

szomszéd megbékélése után a horvát kérdés felett látszólag napirendre tértek és csak Csehszlovákia szétbomlása tette ismét időszerűvé a horvátokkal való egyezkedés sűrűs felvételét. Most pedig, hogy a jugoszláv külpolitika annyi próbálkozás után sem tudott kikötni nyíltan és őszintén sem a tengelyhatalmak, sem a nyugati demokrácia partjain, a bizonytalan és előre ki nem számítható kimenetelű nemzetközi kavardás egyenesen sürgetővé tette a jugoszláv állam életében súlyos betegségként jelentkező szerb-horvát ellentétet kiegyenlítését.

Más kérdés természetesen az, hogyha valóban hivatalosan is létrejön a megegyezés a két délszláv nép között, jelent-e majd ez megbékélést is egyúttal; másszóval tehát a súlyos belső baj előrehaladott stádiumában állandó határu lehet-e? A szerbek és horvátok között ugyanis más a helyzet, mint a többi utódállam összetevő nemzetiségei között. Horvátország, amely Európa történetében a világháború utáni összeomlásig szinte példátlanul álló közjogi helyzetében függetlenségénél is értékesebb önállóságot élvezett, önkaratából, a teljes jogegyenlőség feltételezésével, mint azonos jellegű és jogú államalkotó egység lépett a párizsköri békeszerződések által életre hívott Jugoszlávia keretébe. A horvát álláspont tehát minden kétséget kizáróan teljesen jogos, amikor a horvát nép számára minden tekintetben azonos közjogi helyzetet követel a szerb néppel. Ennek az álláspontnak a jogosságát nemcsak a két nép közt létrejött egyesülési egyezmény, hanem az a különleges helyzet is indokolja, hogy a mai Jugoszlávia népességének alig 50 százalékát kitevő szerbség a horvátok akarata és beleegyezése nélkül soha sem teremthette volna meg Jugoszláviát. Így is olyan sajátos államalakulat jött létre, hogy abban a szerbek és horvátok együttesen alig képezik a lakosság 72 százalékát és a többi 28% szlovén, albán, német, magyar, török, román, bosnyák, stb. nemzetiségekből alakul. A többnyelvűségnél még nagyobb nehézséget okoz a több vallásúság, amely erősen akadályozza a nagy-szerb politikusok által álmodott egységes állam kiképzését. Hisz a statisztika szerint az államvallásként oktrojált szerb-ortodox vallás hívei jelentős kisebbségben vannak a nemortodoxokkal szemben. Az 5.600.000 ortodox-szal szemben 5.608.000 a római katolikusok, 50.000 a görög katolikusok és 1.350.000 a mohamedánok száma.

Ebben a néprajzi elosztásban a hárommilliónyi, szintiszta római katolikus horvátság olyan erős tömböt képez, amelynek magatartá-

sát a délszláv állam létezésének veszélyeztetése nélkül elhanyagolni nem lehet. A Cvetkovics-kormányval kötött első megállapodásból mégis azt láttuk, hogy a horvátok feladták eddigi, lényegi követéseiket nagyrészt, ami a királyi diktatura alatt hozott 1931-es alkotmány olyformában való megváltoztatására irányult, hogy az új alkotmány a két nép közti természetes és alapvető jogi viszonyt véglegesen rendezze és megelégedtek annyival, hogy bizonyos népi arányszám alapján a még mindig fennmaradó diktatúrás alkotmány keretében rendezzék helyzetüket. Valószínű, hogy a most jelzett újabb megállapodás is hasonló keretek között mozog és a horvátok számára nem mutat semmiféle előrehaladást az előzővel szemben.

Ha nem egyenrangú, államalkotó nemzetről lenne szó, hanem ugynevezett „népkisebbségi” csoportról, a valóságos arányszám elismerése és az államgépezetnek ebben az értelemben való átalakítása is a jognyerés terén nagy lépést jelentene. Hisz a horvátokat mindeddig úgy kezelték, mintha „népkisebbségek” lettek volna. A közhivatalokból kiszorították őket, az állami hitelpolitikánál mellőzték a horvát érdekeket, az állami beruházásoknál Horvátország megkárosításával jártak el és a népkisebbségeikkel hasonló kulturális sérelmeket is garadával kellett elszemélyesíteni. A Cvetkovics-kormány uralomrajutása után enyhített cenzura lehetővé tette, hogy mindezek a sérelmek napvilágra kerülhessenek. Így tudtuk meg, hogy a minisztériumokban még 8-10 százalékot sem ér el a horvát tisztviselők száma, az állam gazdasági és pénzügyi intézményeinél pedig éppen alig jutnak 1-1 kiváltságos személy révén szóhoz a horvátok. Tíz év alatt Szerbia 1753 millió, Horvátország viszont csak 250 millió dinárt kapott közmunkabefektetésekre.

Ezalatt Szerbia területén 399, Horvátország területén pedig csak 13 új út épült, vasutakra pedig Szerbiában 2.852.000.000 dinárt, Horvátországban viszont csupán 228 millió dinárt költöttek el.

A most esetleg létrejövő megállapodás tehát túlnyomó részben gazdasági természetű lesz a szerbek és horvátok között. Rendezni fogják a horvátoknak a közszolgáltatásokban való aránylagosabb részvételét és az ország költségvetésében való méltányosabb részesedését. Nagy politikai harc, ime, végeredményében gazdasági térré szugorodott. S ez is csak úgy volt elérhető, hogy a nemzetközi politika döntőleg közbenjárt a szerb-horvát viszony rendezésébe. A nemzetközi politikai helyzet mai alakulása nélkül a horvátok bizonyára ennyire se mennek a számtöbbségi szerbekkel.

KIS IMAKÖNYV Pázmány Péter után

A nagy Pázmány Péter imái és társulásai alapján a közönség számára, a kis alakban (9x6 cm.) finom papíron készült imakönyv.

Ara egészvászonkötésben, vörösmetszéssel: 65 Lei.

Külföldi állampolgárnak nem lehet Romániában külső ingatlana

Bucurestiből jelentik: Az alkotmány 27-ik szakasza tudvalevőleg előírja, hogy idegen állampolgároknak nem lehet külső ingatlana, s a külföldiek által eszközölt külső ingatlanvásárlások semmiek. Az illetékes kormánytényezőkhöz érkezett jelentések szerint mégis sok idegen állampolgár van az országban, akinek földbirtoka van. Az igazságügyminiszter azért körrendeletet küldött az ország összes ügyészségeihez, hogy vezessen be vizsgálatot ezeknek az idegen állampolgárságu földbirtokosoknak a megállapítására. Az

ilfovi csendőrlégió a megyében folytatott vizsgálat eredményeként már fel is fedezett két külföldi birtokost. Az egyik a jugoszláv Ion Simionovici, aki Budesti község és a másik a görög állampolgárságu Constantin Tacticosu, akinek Silistra határában van régebben szerzett földbirtoka. Az alkotmány előírásai értelmében az ügyészség felhívta a két külföldit, hogy hat hónapon belül adják el földbirtokaikat, mert ellenkező esetben a törvényszék érvényteleníti az ezekre vonatkozó adásvételi szerződéseket.

Élégtételadás

Irtá: Horváth Arpádné

Kreuzer Szepl, a negyedik elemi osztályt járta, amikor az apja meghalt; az anyja kivette az iskolából. Nem tudta tovább taníttatni, — meg azután szüksége is volt a gyerekekre a gazdaságban... Tudományszomja azonban nem hagyta Szeplit nyugodni... ahol egy könyvre, vagy újságra szert tehetett, azt böngészte. Mire felnőtt, főképp a ponyva regényeket bujta nagy előszerzetéssel, mely olvasottsága következtében azután csodálatos körmondatokkal és választékos kifejezésekkel beszélt, amely kifejezéseket leggyakrabban nem a helyén alkalmazta... Nemsokára úgy érezte, hogy nem elég művelt neki a falu népe... és addig járt, dolgozott, kilincsel, amíg elhelyezkedett a városban hivatalosolgának.

A hivatalnokok szerették, mert szorgalmas volt és mert nevettek a furcsa mondasáin... Egyszer leküldték, nézné meg, miféle plakátokat ragasztanak fel a hirdetési oszlopokra? Lejérendezve jött vissza a hírrel, hogy Madridban kitört a reménytelenség!... Mäskor valamilyen fizetési megbízást nem teljesíthetett, mert: „Nagypénteken respektálják átvenni a pénzt”... A beteg feleségéről kérdezősködőknek — köszönettel az érdeklődésért — azt felelte, hogy: „szegény az egyik napon jobban van, a másik napon rosszabbul, — amilyen az ambíció”...

Szeretett mesélni a falusi élet foglalkozásairól is. Dióverés idején elmagyarázta, hogy milyen nehéz a diót megvárni a fánt... „Hiába árkulalom — azaz körözöm a fát”... — mondja — „a nap rá süt... a levelek zöldek... a dió is zöld... és az ember szemfényvesztés alatt áll”... Tanácsolta, hogy a virágos kertek „rezignálni”...

Amilyen szolgálatkész, udvarias és „finom” volt a tisztviselőkkel szemben, olyan makaos, indulatos és öszeférhetetlen volt a szolgatársával. Különösen haragudott az első szolgára, Kovács Istvánra, aki parancsolgatott neki; Kovácsnak a feleségét pedig egyenesen gyűlölte, mert a szép szöke asszony néha közvetítette neki, az ura üzemeit... ezért Szepl előtt úgy szerepelt, mint illetéktelen beavatkozó az ő belügyeibe, mint fogadatlán prókátor... Többször kijelentette, hogy női parancsnokot nem tűr meg maga fölött és kérte a „kedves Kovácsnét”, hogy „személyesen” „ne cálólja” őt a foglalkozásaiban... Természetesen mint afele kötyagos emberrel, nem eckat törődtek és ment minden úgy, mint azelőtt... Kovácsné tovább is közvetített, Szepl tovább is méltatlankodott...

Egyszer azután egy délben nagy botrány történt... Kovácsné sírva rohant a hivatalba, — az ura után — és jajgatva panaszkolta, hogy Szepl lovagiatlanul viselkedett vele szemben, tetteleg inzultálta őt... Ezt bizonyítja a füle mellett és a nyakán elhúzódó két vérvörös csík, az arcán a dagadt ujjlenyomatok... Zokogott az asszony, nemcsak a fájdalomtól, hanem a rettenetes sértés fölötti fölháborodásában és szegénységében is... Arra a kérdésre, hogy mi volt az előzmény, elmondta Kovácsné, hogy ő az ura megbízásából átadta Szeplnek a hivatalos helyiségek kulcsait azzal a meghagyással, hogy ma ő zárja le az ajtókat; semmi szóváltás nem történt közöttük, — egy hangot sem szólya támadta meg őt.

A férj természetesen rettenetes haragra gerjedt, — meg akarta ölni felesége bántalmazóját... az úgy a főnök elé került, aki csillapítást próbálta... Elrendelte, hogy Szepl azonnal vezessék eléje és ígérte, hogyha ez a meglopásáthatalan viselkedés igaznak bizonyul, — elküldi őt az állásból.

Szepl a legártatlanabb arccal jelent meg a „feleltet hatóság” előtt... A kérdésekre ámult-

bámult és kijelentette, hogy ő ilyen udvariatlanságot soha nem tudna elkövetni... hogy a „kedves” Kovácsnétól ő átvette ugyan a kulcsokat és azokat rendeltetésükre fel is használta, — de hogy a kedves asszonyság sörte éri magát?... Lehet, hogy talán más valaki által... Esetleg a kedves férje... mert hiszen az este is nagy verekedés hallatszott ki a szobájköböl... most ő reá szeretnék fogni ezt az „inváziót”, — mert ki nem állhatják őt!...

Hiába szembesítették az asszonnyal, mind-egyik a maga igazát állította és pedig olyan meggyőzően, hogy nem lehetett az igazság nyomára jönni, — tanu pedig nem volt...

A kedélyek forrongtak... a mindig kritikusabb helyzetben a főnöknek mentőgondolata támadt. Elrendelte: tegyen Szepl esküt arra, hogy nem követi el a terhére rótt cselekedetet.

Másnap délelőttre volt kitűzve az eskütétel időt kellett engedni a magabaszállásra... Az egész hivatal izgatottan várta az eredményt, a vélemények megoszlottak, két párt keletkezett, fogadások történtek, Szepl az érdeklődés központjában állott...

A főnököt nagyon bosszantotta a dolog... Mikor Szepl eskütétel céljából az asztala elé lépett, még egyszer komoly, szigorú beszédet intézett hozzá a becsületről, igaz mondáeről, lovasgiaságról és annyira ment az igazság érdekében, hogy visszavonta az elbocsátást, egyszerű bocsánatkérést követelt elégtételül...

Szepl sápadtan, reszkető hangon, de megesküdött arra, hogy Kovácsnét soha nem bántalmazta...

Mikor pedig az eskütételnek vége volt, odament a hallgatóság soráiban legelől álló Kovács Istvánhoz, kezét nyújtott neki, mondván:

„Fogadjá részvételmet!”...

Ezzel az úgy — szerinte — minden lovasgiasági szabályoknak megfelelően intézteti el...

Az egész világon több millió beteg...

közönheti gyógyulását a világhírű amerikai GASTRO D. gyógyszernek. Máj- és epebajok, gyomorbetegségek, görcsök, ideges gyomorbetegségek esetében hatása egyedülálló. Ez a gyógyszer egy Amerikában felfedezett gyógynövény kivonatából készül és az összes fent felsorolt betegségeknek azonnali enyhülést okoz és rövid időn belül a gyógyulást biztosítja.

Tekintettel arra, hogy közvetlenül a központi és vegetatív idegrendszerre hat, amelyek a legtöbb esetben közvetlen okai az emésztőszervi megbetegedéseknek, az idegrendszer különböző zavarainak esetében is nagyon kedvező hatást fejt ki. Orvosok ajánlják.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogeriákban vagy postán megrendelhető 135 lei utánvét mellett CĂȘZĂR E. gyógyszerárában, București, Calea Victoriei 124.

Anglia és Amerika külön útjai a távolkeleti politikában

Washingtonból jelentik: Wallace külügyi államtitkár kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy az Egyesült Államoknak nincs semmiféle megegyezése Angliával távolkeleti közös eljárás tekintetében. Ilyen irányban nem is folytat megbeszélést a két kormány.

A propaganda alminiszterium filmkaravánja Bukovinában

Bucurestiből jelentik: A propaganda alminiszterium filmkaravánja, amely öt hatalmas gépkocsival járja az országot, hogy nemzeti propaganda-filmeket mutasson be, augusztus első felében Bukovina mintegy 70 falujában tart előadásokat. A karaván hangos filmek bemutatása mellett előadásokat tart és alkalmi röpiratokat terjeszt. Strojinet és Campulung megyékben a műsört kiegészítik az országőrtáborok mutatóvanyai. A falusiak is résztvesznek az előadásokon; nemzeti táncokat mutatnak be és népdalokat énekelnek.

A külügyi hivatal faluja Németországban

Nürnbergből jelentik: Nürnberg keleti oldalán, a Plattner-hegyen, Weitzsäcker külügyi államtitkár jelenlétében csütörtökön tartották meg a külügyi hivatal falujának felavatási ünnepét. Ebben a faluban a külügyi hivatal ülésezése idején a külügyi hivatal személyzete fog lakni. A falu 22 házból áll, amelyek terrasz-szerűen támaszkodnak a Plattner-hegy nyugati lejtőjére. A falu felépítése mindössze hat hetet vett igénybe.

Amerikai egyetemi tanárok látogatása Romániában

Bucurestiből jelentik: Amerikai egyetemi tanárok egy 35 tagú csoportja érkezett Bucurestibe Sherwood Eddy, az ismert filantróp vezetése alatt. Az amerikai vendégek, akik néhány napot töltenek Bucurestiben, hogy tájékozódjanak a romániai viszonyokról, különösen a társadalmi, munkásvédelmi és gazdasági téren felmutatott eredményekről, csütörtökön látogatást tettek a propaganda alminiszteriumban, ahol Titeanu propaganda alminiszter román dokumentáris filmeket mutatott be nekik és megállapította látogatásuk programját. Az amerikai csoport aztán meglátogatta a munkügyi miniszterium néhány intézményét, a Társadalmi Szolgálat Múzeumát, a Munka és Jólét kiállítását. Pénteken az amerikai vendégeket Gafencu külügyminiszter és Cornileanu földművelésügyi miniszter fogadta. Ugyancsak a tegnapi nap folyamán meglátogatták a Társadalombiztosító Gyógyintézetét és a fővárosi sporttelepeket, majd több tájékoztató előadást hallgattak meg társadalmi, gazdasági, pénzügyi és földművelésügyi kérdésekről.

Ujabb 870 millió leit irányoztak elő utak javítására és új utak építésére

Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter nyilatkozata. Lugos, Temesvár felé 172 km. szakaszon építik ki az országutakat

Bucurestiből jelentik: Röviden már hírt adtunk a kormány új, nagyarányú útépitési programjáról, a Hivatalos Lapban megjelent rendelet alapján. Ezt a munkatervet Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter a következőkben ismertette a sajtó képviselői előtt:

Akormány 1938 májusában nagy akciót kezdett az országutak modern átépítésére. E célból a kormány 800 millió lei hitelt bocsátott rendelkezésre, amelyet ugyanez év augusztusában 900 millió leire emelt. Az útépitési tevékenység azonban nem szorítkozhatott annak a munkatervnek a megvalósítására, amely 1185 kilométernyi országút javítását és 216 kilométernyi új út építését irányozta elő. Ezek a munkálatok, amelyek most folyamatban vannak és október végéig befejezést nyernek, csak kezdeté a Románia úthálózatának javítására irányuló nagyarányú tevékenységben. Azért a minisztertanács jóváhagyott és Öfelsége a király szentesített egy újabb hitelnnyitást 870 millió lei erejéig más útépitési munkálatok elvégzésére.

Ezeket a munkálatokat az 1939. 1940 és 1941. évi munkahadjáratok során fogják elvégezni a következő útszakaszokon.

1. A pitesti-caiovai országút újjáépítése 117 kilométeres szakaszon.
2. A craiova-turnuseverini út újjáépítése 109 kilométeres szakaszon.
3. A mehadia-lugos-temesvári országút újjáépítése 172 kilométeres szakaszon.
4. A pitesti-campulungi országút újjáépítése 50 kilométeres szakaszon.
5. A iasi-targulfrumosi országút újjáépítése 43 kilométeres szakaszon.
6. Végleges hidak építése a brassó-kolozsvár-nagyváradai országúton a Barza, Sambata és Boruzel patakok fölött, a ploesti-buzaui országúton a Nicovani patak fölött és a brassó-segesvári országúton a Ghimbassel fölött.
7. Megrövidítjük az építési szerződésnek határidejét a kolozsvár-nagyváradai országút egyes részeinek véglegesítésére és a bucaresti-urziceni országút építésére.

Ez a munkaterv, illetve annak megvalósítása hivatva van arra, hogy modernül átépített országutakkal kösse össze Pitești, Craiova, Turnuseverin és Temesvár városokat, továbbá, hogy összkösse Iasi-t a bucaresti-cernovitz-i műúttal, hogy összkösse a muscelmegei Campulungot a bucaresti-pitești műúttal, hogy befe-

jezéshez juttassa a bucaresti-brassó-kolozsvár-nagyváradai műutat, amely a london-stambuli nemzetközi út részét képezi s hogy végleges formába öntse azokat a fontos útvonalakon lévő hidakat, amelyeket eddig csak ideiglenesen készítettek el.

Az útburkolat rendszere az új hitelből végzendő munkálatoknál bizonyos mértékben különbözik attól a rendszertől, amelyet a jelenleg folyamatban lévő munkálatok követnek. Míg ugyanis a múltban nyújtott 900 millió leies hitelből könnyű bitumenes útburkolatokat készítettek, az új hitelből ugyancsak könnyű bitumenes burkolatok készülnek, de nagyobb (makadam aszfalt) ellenállással s a helységek áthaladó útszakaszokon beton- és cement-burkolatot fognak alkalmazni.

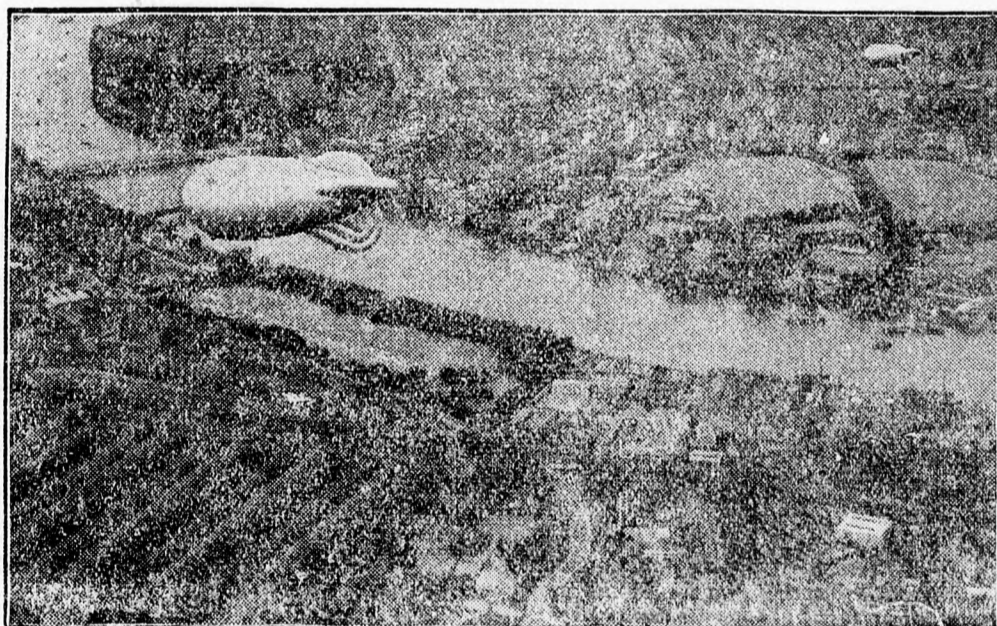
Miért választottuk ezt rendszert?

Mindenekelőtt az volt a célunk, hogy a helységek átmenő útszakaszokon végleges megoldást találjunk a vasbeton-burkolatban, ami szép kinézetet fog kölcsönözni azoknak az utaknak, amelyek mostanáig az év legnagyobb részében a sárral telt gödrök sorozata volt. Azokon az útszakaszokon, amelyek nagy forgalom bonyolódik le, olyan útburkolatot alkalmazunk, amely nem igényel állandó karbantartást. Ez annál is inkább szükséges, mert a munkaterv három évre készült, mint ahogy ugyancsak három évre van előirányozva a most nyitott hitel részleteinek folyósítása is.

A könnyű bitumenes burkolat rendszerét követték azokban az országokban is, amelyek méltán dicsekedhetnek kitűnő úthálózatikkal.

Igy Olaszországban az országutak 62,2 százaléka bitumenes burkolatu, Franciaországban az országutak 75 százalékát, Angliában az országutak 65 százalékát az úgynevezett könnyű, bitumenes rendszerrel modernizálták. Németország egész úthálózatának 34,4 százalékát olyan burkolattal látták el, amelynek anyagösszetételében a bitumen szerepel; Svédország pedig a közutak 53,69 százalékának modern átépítésénél a könnyű burkolás rendszerét követte.

Az előadottakból megállapítható, — fejezte be nyilatkozatát Ghelmegeanu miniszter, — hogy Románia azokat az országokat követi útépitési tevékenységében, amelyekben ez a kérdés a legerősebben megoldásokat találta. A járnai-közlekedésre legalkalmasabb módon burkoljuk az utakat, szem előtt tartva a lehető legrövidebb idő alatt való megvalósítás, továbbá a tartósság és a lehető legkisebb költségokozás parancsát.



London felett megkezdődtek a légvédelmi gyakorlatok, melynek folyamán a legnagyobb méretű légbombázást hajtották végre és 11 kilométer körzetben 500 léggömböt engedtek fel.

Hogyan keletkezett Józseffalva?

Irta: Sántha Alajos

E falu legújabb története egészen életté, napi gondná vált a jóakarátú lelkekben. De igen sokan vannak, akik Józseffalva régi történetéből is egyet-mást tudni szeretnének. S méltán. Ha valakiért vagy valamiért áldozatot hozunk, szeretnők ismerni annak múltját is. De eltekintve is ettől, Józseffalva története, mint minden bukovinai magyar falu története valóságos regény.

Nem regénybe illő-e az, hogy Józseffalva egykori plébánosa Druzbáczky György, a szabadságharc idején Lenkey-huszárokat vezetett a Kárpáton át? Nem kedves-e az, hogy Jókai a józseffalvi iskola építésére gyűjtést indít Hon című lapjában és állandóan érdeklődik az iskola felépítése felől?!

De ezek mind újabb dolgok és igen sokan tudják is ezt. Kevesebben ismerik azonban Józseffalva legrégebbi történetét, keletkezésének körülményeit.

Mikor és hogyan keletkezett Józseffalva? Egy bukovinai öreg magyartól igen szép regét hallottam két évvel ezelőtt, a bukovinai magyar falvak keletkezésére vonatkozólag. Eszerint, három vitéz magyar vezér: Józsi, András és Hadai hozták a magyarokat Bukovinába, miután a törököket a bulgár határon keresztül kergették. Józseffalvát nevezték Józsiáról, Hadikfalvát Hadairól és Andrásfalvát Andrásról. Fogadisten és Istensegíts községneveket pedig Józsi adta volna a két új telepnek. Az öt falu lakosai csaknem mind katonacsádok voltak.

E bizonytalan, évszám nélküli rege helyett lássuk a történeti igazságokat Józseffalva keletkezésére vonatkozólag.

Időrendben Józseffalva a negyedik bukovinai magyar falu. Az első kettő: Fogadisten és Istensegits, azután következik Hadifalva, Józseffalva s végül Andrásfalva.

Fogadisten és Istensegits 1776-ban keletkezett Splényi Gábor, az első bukovinai osztrák kormányzó idejében. 1778-ban Splényi távozott Bukovinából és utódja Enzenberg Károly lesz. 1779 októberében, a bécsi kormánynak küldött jelentésében ő is említi a két magyar falu létezését. Mártonffy Mór, a bukovinai magyarság első papja, minden valószínűség szerint már 1776 őszétől Istensegits és Fogadisten lelképítője. Irásbeli életjelt magáról 1780 decemberében ad, amikor munkásságára hivatkozva, segínyt kér Bécsből, Hadik András gróftól, a főhaditanács elnökétől.

II. József császár 1783-ban Bukovinába jön. Június 19-én Csernovichból, a többek között a következőket írja Bécsbe Hadik András grófnak: „Die Vermehrung der Population in diesem Lande ist das wichtigste, und um diese zu erlangen, muss alles, jedoch ohne besondere Kosten angewendet werden.“ Tehát sürgeti a császár Bukovina betelepítését, mivel a gyér lakosság nem elegendő a föld megművelésére.

1784-ben meg is indul a telepítési munka. S kik lettek volna erre alkalmasabbak, mint az 1764. évi mádélfalvi veszedelemből megmenekült, Moldvában bujdosó háromszékiek, csikiak és udvarhelyiek? De ebben az időben nemcsak székelyföldi menekültek vannak Moldvában, hanem alföldi, sőt dunántúli magyarok is.

Beddäus osztrák kapitány 1784 nyarán 7 altiszttel, 1 sebésszel és két betegápolóval Moldvába megy, hogy az ott levő székelyföldi és alföldi menekülteket összeírja és Bukovinába hozza. Nagy segítségére volt ebben neki a Jászvároson működő császári megbízott Raicencis is.

Ezenfelül 1784 őszén, Enzenberg kormányzó Mártonffy papot is Moldvába küldi, hogy egyrészt szőlőnyígit vásároljon a kezdődő bukovinai szőlőműveléshez, másrészt győzze meg a magyar menekülteket, hogy jobban teszik, ha Bukovinába jönnek.

A fáradtságos munkának meg is lett az eredménye. 1784 nov. 8-tól, 1785 jan. 2-ig több, mint négyezer magyar jött Bukovinába.

Enzenberg 1785 febr. 20-án azt írja Hadik Andrásnak, hogy a székelyföldi származású menekülteket a Szereth és a Szucsáva-folyók közé, a többi magyar menekülteket pedig a szucsávai kerületben fogja letelepíteni.

S úgy is történt. 1785 június 4-én megtörtént a Szucsáva partján lévő Hadikfalva ünnepélyes

megalapítása, amelynek lakói túlnyomóan székelyföldi származásúak.

1785 szeptember 16-án Mártonffy pap jelenti Hadik András grófnak, hogy moldvai útjának megvan az eredménye. Ötven magyar család arra készül, hogy a szucsávai kerületben új magyar falut alapítson: Józseffalvát. Ez az ötven magyar család, amely között van alföldi és székelyföldi is, őse Józseffalva mai magyar lakosságának. Ez az ötven magyar család megértette Mártonffy pap hívó szavát és Moldvából, ahol bujdosott, Bukovina földjére jött hogy gyökeret verjen és új életet teremtsen.

1785 ősze, történeti évszáma Józseffalva megalakulásának. Lakók voltak, csak házak nem voltak. Még 1786 január végén Józseffalván csak egyetlen egy ház volt készen. Az új telepesek a telet rögtönzött földi kunyhókban, vagy a környező, már meglévő falvak lakosainál töltötték.

Enzenberg kormányzó, Hadik András gróftól messzemenő engedményeket eszközölt ki az új telepesek részére.

Ingyen háztelket és szántóföldet kapott minden család. Amíg a föld terméséből megélhetnének, addig a férfiak napi 6 krajcárt, a nők 4 krajcárt, a gyermekek 2 krajcárt kapnak. Minden család ötven forintot kap előlegként az építéshez, amelyet mielőtt tehetik vissza fognak fizetni. A gazdasági eszközök beszerzéséhez húsz forintot kap egy-egy család, négy éves visszafizetési kötelezettség mellett. Öt évig nem kötelesek adót fizetni.

Hogy ezeket a kedvezményeket, mind meg is kapták-e, vagy nem, — nem lehet tudni teljes biztosítással. Annyi biztos, hogy a földkunyhókban az élet még több ideig tartott és rendes földművelési munka sem folyt kellő eszközök hiányában.

1786 nyarán II. József császár, amikor ismét Bukovinában járt, a földkunyhókban lakó józseffalvi családokat a szükséges igazságtalokkal, gazdasági felszerelésekkel ajándékozta meg. Talán a császárlátogatástól kezdve, kapta igazában ez az új telep a nagy császár neve után a Józseffalva elnevezést.

A II. Józseftől ajándékozott gazdasági felszerelésekből a hagyományokhoz ragaszkodó derék józseffalviak sokáig őrizték néhány láncdarabot, mint féltett ereklyét, a padlás zugában. Ezelőtt néhány évvel, az egyik derék józseffalvi gazda engem is megajándékozott két láncszemmel, amelyet ma is nagy tisztelettel őriztek, mint Józseffalva keletkezésének százötven éves hallgatag tanuját és bizonyítékát. Nem tudom, hogy a májusi katasztrófából sikerült-e megmenteni legalább egy-két láncszemet az új Józseffalva számára, amely a régi romjain fog felépülni? Egy láncszemet, amely összekötő kapocs lenne a régi és az új Józseffalva között!?

Enzenberg kormányzó, Hadik András gróf, Mártonffy pap buzgósgága és II. József császár jóakarata százötven évvel ezelőtt magyar falut teremtett Bukovinában.

Józseffalva most újjászületés, megint keletkezés előtt áll. A tél még nincs itt, de a küszöbön van nemsokára. Megint földbe vajt kunyhókban töltsenek egy telet magyarjaink, mint őseik százötven évvel ezelőtt!?

Ha a II. József-féle láncszemek elvesztek volna a májusi katasztrófában, pótoljuk ezt a holt történeti bizonyítékot mi Józseffalva felépítésében igyünk nagylelkűek, mint Enzenberg kormányzó, érdeklődők, mint Hadik András gróf, fáradhatatlanok, mint Mártonffy Mór és törhetetlenek, mint József császár kemény, százötven éves láncszemei.

Józseffalváért

*

Eddig befolyt adományok: 569.891
Augusztus 5-én a következő adományok érkeztek:

Szabó György ny. plébános, Gyergyószentmiklós 200
Özv. Szilágyi Lajosné, Nagyvárad 20
Bakos Aladár, Kolozsvár 56
Máramaroszi Római Katolikus Plébánia további gyűjtése:
Özv. Binder Gyuláné 100
Özv. Panyigai Ágostonné 50
Özv. Rónai Jánosné 15
Gantz Dávid 100
Özv. Gözj Péterné 30

A váradvelencei római katolikus plébánia gyűjtése:

Isten nevében 100
Szimok József asztalos 100
Szent Antal nevében 100
Kovács Ferenc nyugdíjas 100
Dr. Domokos orvos 150
Papp László nyugdíjas 100
Bartha János nyugdíjas 100
Bartha Jánosné 50
Dajka Sándor nyugdíjas 50
Tóth Sándor főgépész 100
Pintye György 100
Rác András nyugdíjas 20
Lakatos Ferencné 100

A váradvelencei Rózsafüzér Társulat egymásközi gyűjtése

A Rózsafüzér Társ. perselyből 197
Blikling Rudolfné 20
Szelle Kálmánné 20
Harapka Miklósné 10

Miseruhák, pluvialék, kelyhek, zászlók, cingulusok, gallérok, reverendák stb.

legelőnyösebb beszerzési forrása

Oberbauer A. Utóda

Magyarország legrégebbi templomberendező és zászlókészítő vállalata

Budapest, IV. Váci-utca 41 sz.

Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.

75 éves cég.

Szabó Gerzsonné 20
Király Ferencné 15
Jakab Jánosné 2
Halász Imréné 10
Szabó Györgyné 10
Horváth Andrásné 5
Özv. Szabó Jánosné 5
Szabó Ferencné 5
Marozsán Józsefné 10
Hajnal Margit 50
Szántó Istvánné 5
Czigank Józsefné 20
Özv. Szalkai Györgyné 20
Czirják Mihályné 12
Andrényi Józsefné 10
Stokker Istvánné 10
Gille Miklósné 50
Szabó Józsefné 10
Blikling Rudolfné 24
Zana Vilmosné 5

Margitta (Bihar megye) Krisztik János tanító gyűjtése:

Szent Antal 500
Berényi Mátyas plébános 200
Kugler Róza tanítónő 100
Kugler Eta tanítónő 100
Dr. Szabó György 100
Dr. Bereghy Sándor 100
Krisztik János 100
K. Szabó Lajos 100
Jobbágy Dezső 60
Földi János 60
Ernezt Antal 50
Jobbágy Ferenc 50
Fauszt Lajosné 50
Özv. Juhász Józsefné 50
Bajdik József 50
Nagy Ferenc 50
Tondora András 50
Hajdu Frigyes 50
Szent Antal nevében 50
Ungváry József 20
Dr. Katz Marcel 20
N. N. 20
Schieb Simon 20
Szongoth Béla 20
Cservid Gábor 20
Duna Lajos 20
Jánki Kálmánné 20
Özv. Földi Péterné 20
Horváth István 20
Apróbb adományok 660

Összesen: 574.901

Szent István-korabeli temetőt tártak fel Baranyában

Az első magyar király ezüst és bronz dénárjai, honfoglalás-kori nyilhegyek, rengeteg ezüst és bronz női hajdíz, gyűrű és karperec került napvilágra

Ellend, augusztus hó.

Baranya vármegye muzeuma az idei nyáron is folytatja az ásatásokat a pécsváradai járás szinte kimeríthetetlen gazdagságu archeológiai lelőhelyein. Dombay Jánosnak, a múzeum vezetőjének nevéhez fűződik, hogy a harmincas évek eleje óta fáradságtalan kutató munkával feltárta Pécsváradon és környékén

a világvizonylatban is páratlanul értékes őskori, avar, népvándorláskorabeli és római településeket, sírokat

és felhívta a szakkörök és a nagyközönség figyelmét ennek a vidéknek ötezeréves multjára.

A Nemzeti Múzeum részéről is nagy érdeklődéssel kísért és támogatott munka folytatásaként

Dombay János 10 nappal ezelőtt az ellendi Szent István-korabeli temető feltárását kezdte meg.

Baranya múzeumának kitűnő vezetője már két éve tud erről a XI. századbéli temetkezési helyről, akkori próbaásatásait azonban nem folytatta.

Kincskeresők nézi a régészt a falu népe

Julius második felében sor került az ellendi magyar temető feltárására. A falvak népe a legtöbb helyen még mindig valami lappangó bizalmatlansággal fogadja az „ősök” után turkáló régészeket. Nem szívesen engedik be őket a földjükre. Az jár az eszükben, hogy a városi urak biztosan kincs után kutatnak és ha találnak is aranyat azt szépen eltitkolják előttük.

Ellendben is ilyen volt a légkör, de Dombay szépen megmagyarázta nekik az ásatás célját és rendeltetését:

— Az után kutatok én, emberek, hogyhát élet-e itt, ezen a földön, ahol most maguk szántanak, vetnek, már Szent István királyunk idejében is olyan jó magyarok, mint kedtek?

Az ellendi magyarok meghányták-vetették az igazgató ur szavait, aztán kimondták a szentenciát.

— Hát ha ilyen tudományosságot keres itt az igazgató ur, akkor csak „ájjon”. Mi még segítünk is, ha kő.

Most már nem bizalmatlanok, mindenben segítségére vannak Dombaynak, ha egy kis szabadejükhöz akad, ott állnak, vagy hasálnak a sírok szélén, figyelik a munkát. Mások meg lelkesedve hoznak egy-egy cserép, vagy csontdarabot, hogy hát nézze az igazgató ur, ott találták a másik dűlőben és nem lenne célirányos ott is kutatni az ősök után?

Kétszázhusz sirt tártak fel tíz nap alatt.

Dombay János előveszi tereptérképét, naplóját és az akácok árnyékában ismerteti az ásatás eddigi eredményét:

— Tíznap munkával 220 sirt tártunk fel. Már a két év előtti próbaásatáskor kétszázhusz megálapítottam, hogy itt

egy XI. századi, Szent István-korabeli közös temetőt rejt a föld. Főleg baranyai vonatkozásban igen érdekes ez a lelőhely, mert hasonló temetőt eddig nem találtak és nem is tártunk fel.

Koporsónak nincs semmi nyoma, a halottat lepelbe burkolták és így temették el.

— A férfiak legtöbbje átlagosan 178—180 cm. magas. Ugy ebből a magasságból, mint a koponyáalkathól azt kell következtetnem, hogy itt valaha magyar impérium alá került szláv település volt. A behódolt szlávok már átvették a magyar szokásokat, vagyis beleilleszkedtek az Ázsiából jött honfoglalók életébe. Ezt igazolja, hogy két férfisírban honfoglalás-kori nyilhegyeket, valamint több férfisírban Szent István ezüst és bronz dénárjait találtam a halottak mellén és szájában.

Gazdag leletek a női sírokból

— A férfi- és gyermeksírok eléggé szegények melléklet szempontjából. A már említett nyilhegyeseken és Szent István-korabeli pénzekon kívül a férfisírokból eddig más leletet nem találtam. A női sírokból azonban már gazdagabbak.

Közel száz sírban találtam S-alakú bronz hajdízkarikákat, amelyekkel a hajfonatokat fogták össze. Ennek a kornak fejlett ötvösmunkáját bizonyítják a sírokból előkerült különböző művészi karperecek, gyűrűk. Ezenkívül még színes gyö-

gyöket, diadémszerű fejeket és egy fonott nyakéket is találtunk.

— 141-es sírban avar szíjvéglemez, több átlukasztott római pénz és bronz hajdíz került napvilágra ásóm nyomán. Amiből arra kell következtetnem, hogy

ugyanitt a honfoglalás előtt római és avar település volt.

A sír lakója bizonyára nagy taláta az avar szíjvéget és a római pénzt és azokat mint értékes ritkságo-

kat ékszerű használat. Ennek a leletnek nyomára rögtön kutatni kezdtem az avar temető után. Meg is találtam, alig egy kilométerre innen egy kukoricásban.

Amíg beszélgettünk, szomszédfalubeli látogató érkezik. Leparoláz az ismerősökkel, majd nagykomolyan előadja jövetele célját Dombay Jánosnak. Hogy hát ő a romonyai Süle István és hallotta, hogy itt kincs után kutatnak.

— Azt gondútam, hogy hát az igazgató ur egy köcséggel gyünne át Ramonyára s nézné meg azt a nagy likat az én földemön. Mer hát, mán az öregapám öregapja azt mesélte, hogy annak a fenekein nagy aranykincs vóna. Ott rejtötték e a török elű az aranykét is, amive körszántották a község határát...

Dombay János mosolyog a bajusza alatt és megígéri, hogy majd megnézi a kincses likat. Gáspár bácsi, a munkafelügyelő azonban nem rejti véka alá a véleményét:

— Hát már maguk is a kincset kutassák. Amerre megyünk, mindenhol kincsel hozakodnak elő. Egyik helyen az aranyhintót, máshol meg az ezüstkecskét keresik. Jobb lenne, ha nem ilyen bolondságokon törnék kendtek a fejüket.

A romonyai atyafi elköszön, Dombay pedig előveszi a fényképezőgépet, hogy felvétel készítsen egy kettős sírról. Anya és gyermeke porladozik egymás mellett. Ki tudja mikor, miért és milyen körülmények mellett temették el őket egymás mellé.

Ilyen események adódnak elő az ellendi határban az ősök kutatása közben. Dombay és hűséges munkásai kora reggeltől napnyugtáig dolgoznak, hogy majdan, ha a vármegyei múzeum új épületet kap Pécsen, a régészeti osztály olyan páratlanul gazdag és sokrétű anyaggal rendelkezzen, hogy annak az egész országban és a külföldi szakkörökben is hire legyen.

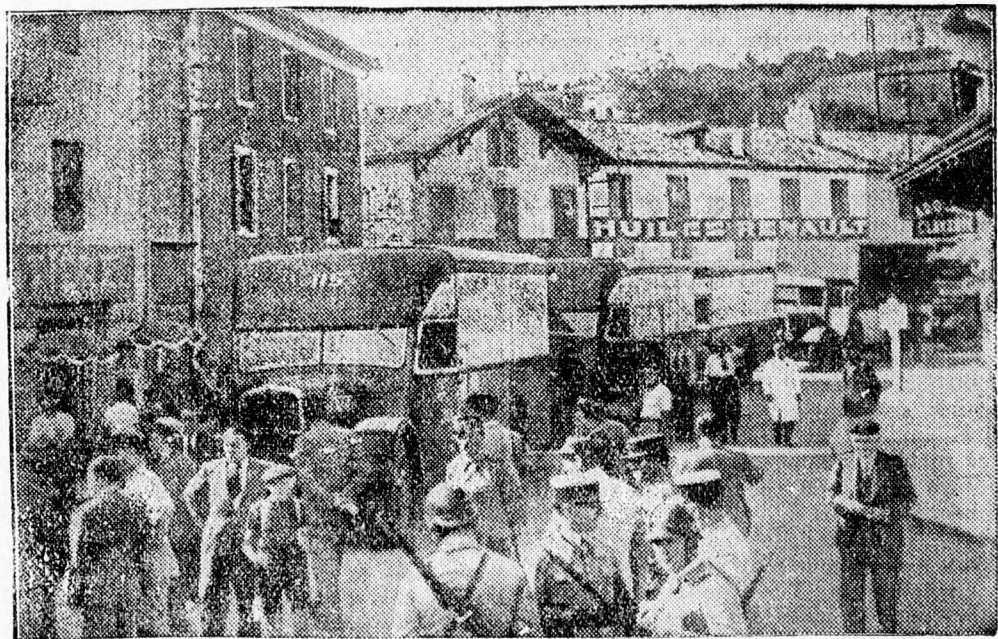
K. B.

A londoni Szent Pál székesegyház közelében fölrobbant a gáz fővezetéke

A rossz vízvezeték rontotta el a gázvezetéket. Száz ember súlyosan megsebesült

Londonból jelentik: Pénteken délelőtt súlyos szerencsétlenség történt London belvárosában, a Szent Pál székesegyház közelében. Felrobbant az úttest alatt lefektetett gáz-fővezeték és rombadöntött egy, a közelben fekvő, lakatlan háromemeletes bérházat. Az összeomló épület törmelékei száz járókelőt súlyosan megsebesítettek. A robbanás ereje bezúzta a közelben fekvő épületek ablakait és megsemmisítette a Szent Pál székesegyház nagyértékű üvegmozaik-ablakait is. Az úttesten a robbanás he-

lyét tizenöt méter mély, tátongó tölcser jelzi. Azonnal hivatalos bizottság szállt ki a helyszínre a robbanás okának kivizsgálására. Mint megállapították, a vízvezetékű főcső megrepedt, elvágta a mellette húzó gázvezetéket s a hatalmas mennyiségű kiömlő gáz egy szikrától tüzet foghatott és ennek következtében történt a robbanás. A sebesülteket a mozgósított londoni mentőegységek tagjai a helyszínén bekötötték.



A Banque de France-ban letétbehelyezett aranyennyiség és értéktárgyak viaszszállítására Spanyolországba. Ez a kép Hendaye határállomáson készült az aranyrudak átvételekor

Gyémántmise Brassóban

P. Csiszér Elek hatvanéves papsága mesgyéjén

Brassóból jelentik: Az elmúlt vasárnap mutatta be a brassói ferencrendiek templomában gyémántmiséjét P. Csiszér Elek exprovincialis rendtársainak és tisztelőinek körében, akik zsúfolásig megtöltötték a templomot. Manuduktora P. Sándor Vitalis rendfőnök volt, az ünnepi beszédet pedig dr. Péter Antal brassói apátplébános mondta, aki beszédében a papi hivatásról, a megkötő és oldó hatalomról, a gyónatárszék isteni rendeltetéséről szólt — az ünnepelttel kapcsolatban, aki 60 évvel ezelőtt a fölszentelésben nyert hatalmat mindenkor lelkiismeretesen teljesítette. A szentmise végén, amelyben a hívők sokasága járult az Ur asztalához, a közönség atyontul a rend előadótermébe, ahol rövid előadás keretében ünnepelték a jubiláns főatyát. Az ünnepeket Boyérné Hábner Margit zongorajátéka és Molnár Károly hegedűzárma vezette be. Azután P. Sándor Vitalis hosszabb beszéd keretében méltatta az ünnepelt 60 éves munkásságát, népességét, szegénységét, szerénységét, engedelmességét. Csakó Vencelné szavalta el P. Waldin Constantin brassói ferences atyának ez alkalomra írt költeményét. Majd dr. Péter Antal, a brassói, dr. Fuchs Gábor a szebeni esperesi kerület nevében intéztek üdvözlő beszédet az ünnepeltnek. P. Csiszér mondotta el az üdvözlőre meg-

jelenteknek, hogy 65 évvel ezelőtt lépett be a rendbe, 18 éves korában és ezért első sorban a provincia iránt érzett halálát tolmácsolja; talán nem is tudja, hogy a szerzetesi élet mennyi bajtól óvta meg, amiért égbe emelt szívvel halálködik az Istennek. Még elég erősnek érzi magát és munkabíró szívvel tud és akar is dolgozni, noha ő is érzi a zsoltáros szavainak erejét, amelyek szerint az emberi élet határa 70—80 év s azután következik a kilóadás és a fájdalom.

Az előadás után következő ebéden a rendfőnök olvasta fel a ferences káptalan üdvözlő sorait, majd az apátplébános, P. Seress Szolán, P. Kapisztrán, P. Kristó Xavér, P. Rozsnyay Barnabás és mások beszéltek, részben rendházaik, részben a teológusok, noviciusok és a szerafikusok nevében, míg P. Gatti Kálemen teológiai tanár ékes latin nyelvű beszéddel köszöntött.

Ezzel be is fejeződött P. Csiszér Elek ünneplése, amely mély benyomást hagyott mindazok szívében, akik csak futólag is ismerik áldásos működését. Azon ritka egyéniségekhez tartozik ő, akit nem csupán hittestvérei, hanem az Egyház kebelén kívül állók is mindig igaz tisztelettel öveznek s boldogok, ha példája szerint rendezhetik be életüket.

Elfogatási parancsot adtak ki az ír forradalmárok vezére ellen

Az essexi városházát felrobbantással fenyegetik

Londonból jelentik: A szélsőséges ír terroristák tevékenységének megakadályozását célzó törvény rendelkezése alapján a hatóságok elfogadották Seian Russelnek, az ír forradalmi sereg vezérének letartóztatását. Russel állítólag még nem érkezett vissza Angliába, noha gyakran felvetődnek olyan hírek, hogy itt, vagy ott látták. Az ír forradalmárok vezérének letartóztatása után Írországra toloncolják.

Essex város tanácsa pénteken fenyegető levelet kapott, mely a többi között a következőket tartalmazta:

— Ha szeretitek az életüket, tartózkodjanak

a mai üléstől. Az önök rendőrsége még nem ismeri az ír szabadságszeretőket. Néhány nap múlva bizonyítékokkal is szolgálunk. Vannak pokolgépeink és azt is tudjuk, hova helyeztük el azokat. Az essexi városháza a jövőben más képet mutat majd. Abban az esetben, ha emberleiben veszteségeik lesznek, ne vádoljanak minket, hiszen előre értesítettük önöket az eseményekről. Isten óvja Írországot!

A névtelen levél nyomán Essex város tanácsházát erős titkosrendőri gyűrű vette körül és éjjel-nappal megerősített rendőrsapatok őrzik.

Uj maximális árak Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud.) Tegnap ült össze a város vezetősége a közszükségleti cikkek árának a szabályozására. A megállapított maximális árak augusztus hóra érvényesek. Ebből az alkalomból a pékek kérték az ármaximáló bizottságot, hogy emelje fel a kenyér árát. Kérésüket a buza árának emelkedésével indokolták meg, de a város vezetősége a kérést elutasította. Ezzel szemben a mészárosok és hentesek kérésére a szopós borjúhús árát emelték fel 2 lejellel. Az új maximális árak a következők:

Liszt: 18 százalékos kiörlés, nincs maximálva. A 28 százalékos 7.50 lei, egységes 80 százalékos 7 lei kg-ként, a malomban átvéve. A malmosok kötelesek a pékeket mindenkor a szükséges lisztmennyiséggel ellátni.

Kenyerárak: Nulláslisztből készült veki ára nincs maximálva. 2-ös lisztből készült fehér kenyér 9 lei, egységes lisztből 8 lei kilónként. A pékeki nem tagadhatják meg a vevők kiszolgálását, hanem kötelesek a közönséget elegendő mennyiségű kenyérral ellátni. Ha egy olcsóbb fajta kenyér elfogyott, az illető pék köteles az utána következő jobb minőségű kenyérral kiszolgálni a vevőt, az elfogyott kenyér árában.

Húsárak: Marhahús hátsó rész 24 lei, eleje 20 lei kilónként, — borjúhús (hat hónaptól 2 évesig) 26 lei, — szopósborjú (6 hónaposig) 34 lei, — disznó a törvényes 10 százalékos csonttal 34 lei, — zsir és hárj 42 lei kilogrammonként. Minden mészárosokban jól látható helyen ki kell függeszteni a maximált árak táblázatát.

Vendéglők: I. osztályú étteremben: húsleves

6 lei, csorba, vagy fals leves, tyukleves 10 lei, marhahús mártással és körtive 16 lei, főzelék marha- vagy disznóhús feltéttel 20 lei, marhasült 24 lei, borjusült 26 lei, sertésült 29 lei. Főzelék hús nélkül 10 lei. Kis menü (leves, vagy csorba, sült főzelékkel vagy salátával és térszta) 30 lei, nagy menü: (a kis menüből előétel) 36 lei. Szárnyas felszolgálásnál 6 lei felár adagoként. II. osztályú vendéglőkben a fenti árakból 15 százalék le.

Petroleum: világítás céljaira kicsiben 4.78 lei kilónként, literenként 4 lei. Só: kicsiben 3.40 lei kilónként.

A nagyváradai hetipiácsi árak:

A piacra felhozott zöldség, gyümölcs, tej és egyéb termékek árai alig térnek el a ma egy heti áráktól. Különösen a francia barack ára tartja magát erősen. Igaz, hogy amit felhoztak belőle, mind nagyon szép volt és a legjobb minőségű. Ára 26—36 lei között váltakozik kilónként.

A paradicsom ára emelkedett, a múlt heti 4 lei helyett 6 leire kilónként. A kék paradicsom (vinetta) még mindig drága, 6—8, sőt 10 leit is el kérnek darabonként. Ringlót szilva 8—10 lei kilónként. — Tejes tengeri ára csövenként 1 lei. Ennyiret azonban már főve is lehet kapni, ami a háziasszonyok részére sokkal kényelmesebb. Megspórolják a vele járó munkát, no meg, ami a legfontosabb, a sok tüzelőanyagot, amit ennek a megfőzése felemész.

A szárnyas piacon olcsóbbodás észlelhető. A rántani való csirkének 30 lei volt párja — Kakas 100—110 lei, sütnivaló liba 60—70 lei, tojásból való liba 150—180 lei darabja.

* A kritikus életkorban reggelként éhgyomorral egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz kitűnő határu házi szer. Kérdezze meg orvosát.

Moszkvában Halifax angol külügyminiszter odautazását várják

Rigából jelentik: Moszkvai hírek szerint lord Halifax angol külügyminiszter rövidesen Moszkvába utazik, hogy siettesse az ott folyó tárgyalások menetét.

Milliók értékű cremonai mesterhegedűt találtak egy szatmári lomtárban

A hangszer 1724-ben Guarneri műhelyében készült

Szatmár. Saját tud. A hegyközségben két évvel ezelőtt halt meg dr. Lehoczky János orvos, a szatmármegyei magyar társadalom egyik kimagasló alakja. Dr. Lehoczky János mellett, hogy kiváló orvos volt, a zongoraművészetben is tökéletesítette magát és Szatmáron megalakította a kamarazene-társaságot, amelynek hosszú ideig vezetője is volt.

A család dr. Lehoczky János holmijai között néhány héttel ezelőtt egy bőrtokba zárt hegedűt talált. A hurnélküli, látszólag értéktelen hangszert átadták dr. Lengyel Alajos földbirtokosnak a család egyik barátjának, akit arra kértek, szakértővel vizsgáltsa meg és értékeltesse fel a hegedűt. Dr. Lengyel Alajos a Filharmonikus Társaság egykori legjobb hegedűsének, dr. Havas Miklósnak küldte el a hegedűt. Dr. Havas Miklós megállapította, hogy a Lehoczky család lomtárából egy valódi Guarneri-hegedű került elő, amelynek értéke több mint egymillió lei.

A hegedű belsejében nyanyan ott látható a következő felírás a Guarneri család oroszlanjegyével: Josephus Guarneri. Fecit in Cremona, Anno 1724.

A hegedűnek gyönyörű, tiszta hangja van. A lomtárból előkerült milliók értékűt Amszterdamba viszik, ahol az ilyen műkincsek eladói és vásárlói gyakran megfordulnak. Az Amati, Stradivari és Guarneri hegedűk közül alig néhány van Európában, a többit az amerikaiak vásárolták meg és vitték ki az Újvilágra.

A vallásos irodalom nagy értéke, valóságos gyöngye:

Müller Lajos S. J. elmékedési kötete i Harmatozzatok egek!

Advent első vasárnapjától kezdve Vizkereszt utáni vasárnapig tartalmaz gyakorlati, szép teljesen kidolgozott elmékedéseket. Ára kartonkötésben 130 lei

Példát adtam nektek

című részben Vizkereszt első vasárnapjától nagybőjtig ad mindennapra lelket megfogó, gyönyörű meditációkat. Ára kartonkötésben 130 lei

A kereszt iskolája

kötetben a nagybőjti időre szóló elmékedésekkel formálja a lelket a hoz megindító, mély szövegeket. Ára kartonkötésben 90 lei

A kereszt diadal

pedig a húsvéti ünnepkör számára alkalmas szemléltetéseket tartalmazja. Ára kartonkötésben 144 lei

Minden kötete külön is nagy érték. Mindenki megtanulhat belőle elmékedni, az is, akinek a téren még nincs gyakorlata

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Helyi: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Egyre több helyen várható zivatar, nyugat felől a meleg csökken.

TATARU DR. KIRÁLYI HELYTARTÓ MÁRAMAROSI SZEMLEKÖRUTRA UTAZOTT. Kolozsvárról jelentik: Tataru Coriolan dr., Szamos megye királyi helytartója, szombaton tér vissza máramaros megyei ellenőrző körüjáról. A királyi helytartói útjára Sorban Raal kabinetfőnök, Marina Mihail dr. gazdasági osztályvezető, Filip ügyvezetési igazgató és M. Paraschivescu sajtófőnök kísérték el.

HÁZASSÁG. Szathmáry Erzsébet és Soltész Kálmán, a nagyváradi törvényszék első szekciójának főjegyzője házasságot kötöttek.

ZÜRICHÍ ZÁRLAT. Párizs 11.73 egynegyed, London 20.73 egynegyed, New York 443, Brüsszel 75.29, Milánó 23.29, Amsterdam 236.20, Berlin 177.75, Prága 15.17 fél, Varsó 83.40, Belgrád 10, Bucaresti 325.

GÁSPÁR JENŐ GYÁSZJA. Budapestről jelentik: Súlyos csapás érte Gáspár Jenőt, a Sajtókamara főtitkárát, a Petőfi Társaság titkárát, a Képes Krónika főszerkesztőjét. Erdélyben élő édesanyja a napokban hunyt el. Gáspár Jenő mélyseges írószobában osztozik az egész magyar sajtó és irodalmi élet, valamint jóbarátainak hatalmas serege.

MEGKEZDŐDÖTT A VIZSGÁLAT A KISTÉCSŐI HATÁRINCIDENS ÜGYEBEN. Máramaros-sziget Sajat tudósítónktól. A kistécsői határcidens ügyében pénteken szállott ki a helyszínre a megállapodás szerinti román-magyar vegyesbizottság. A bizottság helyszíni vizsgálatáról még nem adtak ki hivatalos jelentést.

A HOLLAND TRÓNÖRÖKÖSNŐNEK ISMÉT LEÁNYA SZÜLETETT. Hágából jelentik: Hollandiában bekövetkezett a napok óta várt esemény: Julianna trónörökös szombatra virradóan, éjfélt után 1 órakor leánygyermeknek adott életet. Vilma királyné az egész éjszakát leánya ágya mellett töltötte.

A MÁV és a CFR közös bizottsága felülvizsgálta a Sziget-Visóvölgy közötti vasutvonalat. Máramaros-sziget. Sajat tud. A napokban, mint ismeretes, létrejött a megegyezés a magyar és a román hatóságok között és augusztus 10-én megindul a vasúti forgalom Szatmár és Máramaros-sziget között. Közvetlen a megegyezés létrejötte után a Magyar Államvasutak részéről bizottság érkezett Szigetre és a CFR kiküldöttjeivel együtt a helyszínen megvizsgálták a Máramaros-sziget és Visóvölgy közötti vasutvonal szakaszt, amely beleesik az egyezményes vasutvonalba.

Kisiparosok tartományi kongresszusa Szatmáron. Sajat tud. A Munkaadó Kisiparosok Országos Szövetségének tartományi osztálya vasárnap Szatmáron rendezi meg kongresszusát. Ugyanakkor tartja meg a szatmári csoport rendezési közgyűlését. A kongresszuson megjelenik Samuila szenátor és dr. Major C. Ioan képviselő is. A kongresszuson betegsegélyzői sereimeket, a szakmai szervezetek problémáit, a kontárkérdést és egyéb, a kisiparosságot érintő kérdéseket beszélnek meg.

Milyen adatokat kell feltüntetni a hadkiegészítőhöz címzett kérvényben? Szatmár. Sajat tud. A szatmári hadkiegészítő parancsnokság a legújabb rendeletekre hivatkozva, hirdetményt tett közzé. Ebben közli az érdekeltekkel, hogy a hadkiegészítő parancsnoksághoz az utlevél elnyeréséhez szükséges bizonyítvány kibocsátása céljából beadott kérvényekben a nyomtatott űrlapokon feltüntetett adatokon kívül a következőket kell beírni: A tiszteknél a rangfokozatot és az előléptetést. Nem tiszteknél: rang, évjárat és matricolszám, csapattest, amelyhez tartozik, továbbá azt is, hogy 1939-ben volt-e hadgyakorlaton, mikor, meddig és hol. Mozgósítás esetén milyen beosztása van, milyen szolgálatra van kiképezve és milyen behívója van.

SVÁJCBAN NAGY VASÉRCTELEPET TALÁLTAK. Baselből jelentik: Trickthalban, Basel és Aarau közelében mintegy 550 hektár területű vasérctelepet találtak a kutatók. Az érc vastagsága több, mint 3¼ méter. Vastartalma igen gazdag s a próbafejtések igen nagy reményekre jogosítanak.

DIANA

Kinesnél többet ér

Fürdés közben megfulladt egy kis pásztor. Szatmár. Sajat tud. Szamosvereemart község határában Macin Vasile 14 éves fiú a teheneke ügyelt. Délfelé, amikor a nap már nagyon melegen sütött, a kis tehénpásztor levetkőzött és belevetette magát a Szamosba. Mély vízbe került és mire valaki a segítőjére siethetett volna, megfulladt.

Magyar ujság és magyar ujságíró jubileuma Hollandiában. Ez évben lesz tíz esztendeje annak, hogy Marich Ágoston Hollandiában élő magyar hírlajró Hongaarsche Courant címen hollandnyelvű magyar lapot indított. Ugyanezen a napon lesz harminc esztendeje annak, hogy Marich ujságírói tevékenységét megkezdte. A Hongaarsche Courant Németalföld és gyarmatai, Belgium és gyarmatai, Délafrika, stb. országok 162 különböző városában szerzett magának olvasótáborot. A lapot hollandusok, flamandok és hollandul tudó magyarok olvassák. A lap állandó magyarnyelvű folyómatot hoz holland nyelvben, amelynek révén igen sok magyar barát hollandi és flamand tanult és tanul magyarul, de igen sok magyar is e lap révén szerezte vissza elfeledett magyar tudását. A magyar ujságíró jubileumára szeretettel készülnek a hollandok.

EGYÉVI BÜRTÖNRE ÍTÉLTÉK A VESZTEGETÉSEN TETTEN ÉRT MÉRNÖKÖT. Bucurestiből jelentik: Megirtuk, hogy Bernachi brassói illetőségű mérnököt letartóztatták és bíróság elé állították, mert az általa végzett munkálatok átvétele alkalmával 250 ezer lejjel meg akarta vesztegetni az ellenőrzésre kirendelt belügyminisztériumi aligazgatót. Az illovi törvényszék gyorsított eljárással tárgyalta a vesztegető mérnök ügyét és tegnap hirdetett ítéletet. A törvényszék a tettenért mérnököt 1 évi elzárásra, 5000 lei pénzbüntetésre és 1 lei erkölcsi kártérítésre ítélte. A vesztegetés pillanatában elkobzott 50 ezer leit a büntetési alap részére foglalták le.

MEGALAKULT A VILÁG ELSŐ VÉR-BANKJA SIDNEYBEN. Sidneyből jelentik: Sidneyben megalakult az első „vérbank“, amelyben mindegyik vércsoportból legalább tíz liter embervért tárolnak állandóan vértömlesztési célokra. Burton Bradley dr. főorvos, a vérbank vezérigazgatója kijelentette, hogy a „véralapítke“ ezer önkéntes véradományozó ajándéka, a vérkészletet fagyasztó gépekben állandóan frissen tartják, naponként bakteorológiaiailag megvizsgálják és hat hónaponként új véradományokkal cserélik ki.

Feljegyzések

A „Hétfő“ című pesti lap egy tervéről közöl cikkeket, amely Amerikában élő magyaroknak Magyarországból kivándorló zsidókkal való kicseréléséről szól. A tervet hir szerint a belügyminisztérium tanulmányozza, míg a külügyminisztérium kérdést fog intézni az amerikai kormányhoz ebben az ügyben. Nemcsak embercseréről, hanem vagyoncseréről is van szó, főleg ingatlanokat illetően. Tulajdonképpen csak a múlt nagy hibáinak a helyrehozataláról lenne szó. A régi jó liberális idők nagy vívmánya, a zsidókat befogadó és elkényeztető törvény ugyanis — ha lassabb folyamatban is — a fordított állapotot teremtette meg. Galiciából özönlött a sok zsidó Magyarországra, a magyar agrárproletárok pedig vándorbotot vettek a kezükbe és kivándoroltak Amerikába. Ezekben az időkben csak itt-ott hangzott fel az elfojtott panasz és honfium bánat a kivándorlás miatt. A bevándorlók hallgattak. Ma ez is fordítva megy: A kivándorlók telijajgatják bánatukkal a világot. Pedig Amerika ma ígérlet földje. A visszatérni akarókkal pedig csak eldugott, félénk kis hir foglalkozik. Akik állandóan igazságosságra, méltányosságra hivatkoznak és a humanizmust emlegetik, nem tudnak örülni annak, ha a hazájukból kikényszerített emberek visszatérhetnek oda.

A zsidók egyáltalán nem panaszkodhatnak azért, ha „ki kell vándorolniuk“ Amerikába. Most legutóbb is örömmel jelenti a Zsidó Távirati Iroda a következőket:

„Az Egyesült Államok képviselőházának külügyi bizottsága új elnököt választott Solomon Blum newyorki képviselő személyében. Mint ismeretes, a külügyi bizottság elnöke gyakran képviseli a kongresszus előtt az Egyesült Államok elnökét, vagy a külügyminisztériumot.

Az amerikai képviselőháznak három zsidó bizottsági elnöke van még: Adolf Sabbath chicagói képviselő, aki 72 éves és a kongresszus szeniorja, az alkotmánybizottság elnöke; Samuel Dickstein newyorki képviselő a bevándorlási bizottság elnöke; William Szirovitch, a patent bizottság elnöke.

Ezek után érthető, ha az Egyesült Államok annyira azonosítja magát a zsidó érdekekkel.

A spanyol arany Franciaországból való hazaszállítása befejezést nyert. Petain marsall francia nagykövet közbenjárásának eredményeként. A spanyol kormány köszönetét fejezi ki Petain marsallnak nemes gesztusáért.

Legalább is így írja az a sajtó, amely szeret nemes gesztust láttatni olyasmit, ami a tulajdonjog szentségének a következménye. Ugyanakkor azonban nem foglalkoznak azzal, hogy a forradalmi rablógazdálkodás mennyit ártott a spanyol aranykészletnek. Amit visszakaptak, azért nem jár külön köszönet. Amit pedig nem kaptak vissza, az a jelek szerint még sokat fog szerepelni a nemzetközi politika alakulásában.

P. I.

Pénteken nyolc vagon búzát adtak el Szatmáron. Sajat tud. Mint jelentettük Szatmáron hétfőn, szerdán és pénteken láttamozzák a buzavásárlási iratokat. E láttamozzás nélkül a törvény a megkötött vásárt semmisnek tekinti. Pénteken nyolc vagon búzát hoztak fel Szatmárra a vidéki kistermelők. A készlet nagy részét a szövetséget vásárolta fel. Érdekes megemlíteni, hogy az eladott buza között 76 kilogrammosnál nincs gyengébb minőségű, viszont a 80—82-es buza nem ritka. Ez is bizonyítja, hogy Szatmár megyében milyen jó volt a termés ebben az esztendőben.

Szolgáltatós gyógyszerárak Nagyváradon:

Vasárnap Nagyváradon a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
Korona, Str. Clorogariu No. 1. Telefon 13-76.
Szent István, Str. General Holban.
Aranyas, Piata Unirii No. 6. Telefon 25-74.
Órangyal, Str. Alexandri.
Oroszlán, Piata Mihaj Viteazul 14. Telefon 23-35.

Hétfőn a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
„Szent Antal“ Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-53.
„Kigyó“, Piata Regina Maria. Tel. 29-83.
„Csillag“, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.
„Aranykereszt“, Piata Unirii (Zsigmondovits Barla). Telefon 23-52.
„Diana“, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

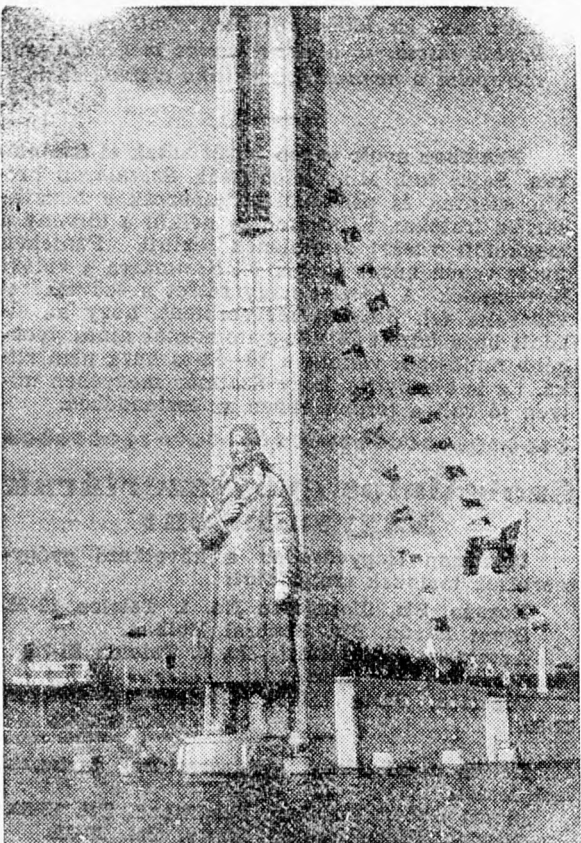
Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik.
Szép, tiszta, világos szobák. minden modern kényelemmel.
(Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

Szakmai céhbe való tömörülés. A nagyváradi borbélyok, fodrászok és manikűrösök Céhének vezetősége felhívja az összes szakmai munkásokat, hogy saját érdekükben iratkozzanak be a céhbe. A munkaügyi felügyelőségen csak céhtagsággal rendelkező munkások ügyeit intézik el. A céhbe beiratkozni lehet Csillag inkasszánnál is. A borbély, fodrász és manikűrösök céhének vezetősége.

FELÖKLELT A BIVALY EGY ASSZONYT A NAGYVÁRADI PIACON. Tegnap délből külföldi baleset történt a Nagypiacon. Adamescu Joan tisztviselő felesége egyik zöldségárusnál alkudozott és nem látta a háta mögött álló szerkezet, amelybe két bivaly volt befogva. Az egyik bivaly hirtelen rárontott Adamescunéra és felöklelte. Az asszony több helyen szenvedett sérüléseket. Réműletében már a támadás első pillanatában elvesztette eszméletét. Adamescuné a járőrelők részeseitették első segélyben. Sérülései nem súlyosak és miután magához tért, egyik ismerősének társaságában orvoshoz ment, ahol bekötöztette sebeit.

Uj bányai templomok. Temesvár. Saját tud. Az óteleki plébániához tartozó Óregfalun az egyházközség a Katolikus Népszövetség támogatásával templomot épített. Amikor a Katolikus Népszövetség tagozata megalakult Óregfalun, kimondták, hogy templomot fognak építeni s ez az építkezés most meg is valósult. Eddig nagy ünnepen az állami iskola egyik termében tartottak istentiszteletet. Miután a temesvári józsefvárosi plébániatemplom részére most új, művészi padokat szereztek be, amelyeket Szántó László faszobrász és oltárépítő készített, Martzy Mihály tanár, a Katolikus Népszövetség egyházmegyei központi elnöke kérte, hogy a józsefvárosi templom régi padjait engedjék át két szegény község épülőfélben lévő templomára. Dr Metzger Márton prépostplébános készeéggel tett eleget a kérésnek s így az óregfalui templom tizenkét padhoz jutott, amelyeket az új templomban már el is helyeztek. A további tizenkét padot a Medvéseken épülő templomnak juttatják. A kicsi, de csinos óregfalui templomot a Katolikus Népszövetség felkérésére Wégling János-apátkanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő fogja augusztus 15-én, Nagyboldogasszony-napján, nagy ünneppel keretében megáldani.

HEGYILAKÓK NEMZETKÖZI TALÁLKOZÓJA ZAKOPANEBAN. Varsóból jelentik: Festői keretben, a lengyel hegyvidék egyik legszebb tájkán, Zakopaneban tartják meg szeptember 7 és 12-ike között a „hegyvidéki hetet”, amelyre vendégként meghívták a külföld hegyi lakóit is, úgyhogy a zakopanei összejövetelnek nemzetközi jellege lesz. Az eddigi bejelentések szerint külön küldöttségek képviselik Magyarországot, Nagybritanniát, Franciaországot, Romániát és az államok egész sorát. Az ünnepségek nemcsak festői keretben zajlanak le, de külön érdekességet kölcsönöz a zakopanei összejövetelnek az a körülmény, hogy az egyes küldöttségek nemzeti viseletben vonulnak fel.



Most leplezték le a belgiumi új Albert-csatorna bejáratánál Albert király szobrát. Ez a kép a leplezés után készült.

KÉT HÓNAPPAL MEGHOSSZABBÍTOTTAK A VASUTI FÜRDŐJEGYEK ÉRVÉNYESLEGÉT. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága két hónapra meghosszabbította a fürdőhelyeken való tartózkodás időtartamát a kedvezményesen való visszautazás lehetőségével.

A RÁDIO HÍVTA HAZA AZ ORVOST EGY NEHÉZ SZEMMŰTÉTHEZ. Győrben jelentik: A győri kórház igazgatóságának felkérésére a napokban a magyar rádió felhívást intézett dr Komondy Pál szemész főorvoshoz, aki a visszacsatolt Felvidéken közelebbről nem ismert helyen töltötte szabadságát, hogy sürgősen térjen haza Győrbe egy nehéz szemműtét elvégzésére. A főorvos Kassán ebédelt egy étteremben, amikor a pincér jelentette neki a rádió felszólítását. Azonnal vonatra ült és még jókor érkezett, mert Holeczky Sándor balesetet szenvedett fiatalember szemét már a megvakulás veszélye fenyegette. Azonnal elvégezte rajta a műtétet. A beteg már a gyógyulás útján van.

*** Nyugdíjas tanítók figyelmébe!** A kővári római katolikus leányegyház pályázatot hirdet nyugdíjas kántor részére, akinek kötelessége a római katolikus gyermekek rendszeres hitoktatása, a felnőtteknek is énekkoltatás, a vasárnapi istentisztelet vezetése. Javadalma: 2 szoba konyhas ut lakás és ca. 40 véka búza. Kellően felszerelt pályázatok folyó hó 18-ig Parochia Rom. Cat. Tautelec P. M. Episcopia Bihar küldendők. Személyes megjelenés, értesítés után, önköltségen kötelező.

Hatezer vagon buza termett Hunyad megyében. Déva. Saját tud. A hunyadmegyei mezőgazdasági kamara most adta ki legutóbbi háromhónapi tevékenységéről szóló jelentését, amelynek főbb adatai a következők: A kormány által a buza értékesítéséről szóló 42.000 lejes buzaárura vonatkozólag a mezőgazdasági kamara a legszigorubb utasítást adta ki járási megbízottainak arra nézve, hogy ellenőrizzék a törvénynek a legszigorubb betartását s akik áron alul vagy felül adnak vagy vesznek, azokat azonnal jelentésk. A kamara szigorú utasításokat adott arról, hogy minden szántóföldtulajdonos köteles az aratás után a tarlót azonnal felszántani s minden nem odaváló növényfőt megfésztetni. A kamara szervei szigorú utasítást kaptak a rendelet betartása ellenőrzésére. Hunyad megyében buzával összesen 450.993 hektár területet vetettek be, amelyen összesen hatezer vagon buza termelt. A mezőgazdasági kamara hivatalos megállapítása szerint a megyében mintegy hatszáz vagon szilvatermés lesz.

EGY JAPÁN KUTYA, AMELY MAJD-NEM PÓTOLJA AZ EMBER SZEMEVLÁGÁT. Tokióból jelentik: A japán vakok szövetsége Keller Helennek, a világhírű vak, süketnéma amerikai trónőnek, vezetőkuttyút ajándékozott, amelynek segítségével teljes bizalommal járhat mindenfelé. A kutya, amelyet a tokiói rendőrség idomított erre a célra, a japán „akita” fajhoz tartozik, amely soha nem ugat és hűségéről s értelmességéről híres. Az trónő köszönőlevelében hálásan említi meg, hogy a csodálatosan finom ösztönű állat majdnem pótolja szemévlágát.

Az Olt legújabb áldozata. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Az Olt folyó szeszélyes vize minden esztendőben megköveteli a maga áldozatát. A napokban Szentgyörgy közelében az ugynevezett Schwartz gátnál nagyobb fürdőző társaság verődött össze, akik nagyjából százötven munkások voltak. A fürdőzők között volt Kónés Béla 29 éves munkás, kétgyermekes családapa is, aki bár nem tudott jól uszni, mégis a mélyebb víz felé merészkedett. Uszás közben egyszerre fuldokolni kezdett. Társai észrevették, hogy veszedelemben forog és egy Zsigmond László nevű barátja segítségére sietett. A fuldokló azonban Zsigmondot is kis híján magával rántotta a mély vízbe s barátját kimenteni már nem tudta. Mire a távolabb levők is figyelmesek lettek az élet-halál küzdelemre, Kónés már elmerült. Holttestét néhány óra múlva partra vetette az Olt.

Boltospályázat

A fehéregyházi „Furnica” fogyasztási szövetséget *azonnali belépésre* bolt- és kocsmakézelőt keres.

Javadalmazás: Havi 300 lei készpénzfizetés, vegyesárú után 4%, cukor, liszt, vas és monopol után 1% forgalmi jutalék, lakás. Üzlet fűtésére 2 hosszúól fa, világításra 250 liter petróleum.

Pályázhatnak: nős, szakképzett egyének, kik román, magyar és lehetőleg német nyelvtudással rendelkeznek. Pályázatok a szövetséget igazgatóságához küldendők: Cooperativa de consum „Furnica” Albesti, jud. Târnava-Mare; p. u. Sighisoara.

* **Ha influenzája van,** gondoskodjék arról is, hogy gyomra és belei a természetes „Ferenc József” keeservíz használatával alaposan kitisztítsanak. Kérdezze meg orvosát.

Magvetők... Bombavetők...

Ujságolvasás közben hirtelen átsiklott tekintetem egy címen.

Ebből származott az egész gondolati és lélektani bonyodalom.

A cím valahogy úgy hangzott, — lehet, hogy a számban tévedek, — hogy a kormány ötszáz vetőgéppel behozatalt engedélyezte.

Ez így, magában véve egyszerűen hangzik és látszólag nem szolgáltat okot semmiféle gondolati, vagy lélektani bonyodalomra. Am én — valami furcsa gondolatársítás folytán — a címen átsuhanva bombavetőgépre gondoltam és megborzóngtam. És azt gondoltam: ime, ismét a pusztítás, a gyilkos.

De akkor váratlanul, talán tudatalatt, homályosan érezni kezdtem, hogy itt valami nem vág össze. Újra elolvastam a címet, ezúttal nem olyan felületesen és rájöttem: persze, itt egyszerűen vetőgépről és nem bombavetőgépről van szó! S a két fogalom mögött egészen más jelentés, egészen más lényeg húzódik meg.

A kettő: két véglet.

Két ellentétes pólus.

Élet és halál.

Az egyik:

Napfényes ég alatt, felszántott ugaron, kéréskező, verejtékező homloku ember halad a gép mögött és deris tekintettel, templomos áhitattal szórja a szent magot, mely ott, a felszántott földben csirába pattan, szárba szökken és aranyló, szőke kalászerdővé sokasodik. És azután jön az aratás. A kéréskező, verejtékező homloku, derüstekintetű ember fényesre fent kaszával vágja a rendet nyomában mosolygós arcú, dalos ajku leánysereg köti a kévét.

Aratnak...

A másik:

Gázfelhőbe borult, komor ég alatt bombavetőgép száll és benne a szigorú redőkhöz vont homloku, harcikedvtől lángoló tekintetű ember összeszorított fogakkal figyel, vigyáz, hogy a mag, melyet elvetni készül — a pusztító bomba — úgy hulljon le, hogy az aratás biztos és eredményes legyen. És nyomában — bár ez kissé banális hangzik már: — élesre fent kaszával mindenütt ott jár a halál és arat, arat, arat...

Szörnyű ez a háborús pszichózis, amelyet a háború gondolatának állandó ébrentartása, a háború rémével való ébredés és alombahullás immár mindennaposá vált állapota ültetett el az ember lelkében olyan mélyen és olyan hatékonyan, hogy háborús hírek olvasására beállított szemünk bombavetőgépet lát már ott is, ahol ártatlan, áldott vetőgépről van szó csupán. (F. V.)

LÓTH TIHAMÉR: ÖSSZEGYÜJTÖTT MŰVEI 22 KÖTETBEN

Dús aranvozásu,

egészvászonkötésben ára 4400 L.

A nemrég elhunyt kiváló szónok és ragyogótollu író 25 esztendő munkásságának minden irodalmi értéke együtt van e sorozatban.

A hatalmas mű megrendelhető havi részletfizetésre is. Készpénz fizetés esetén nagy százalékos kedvezmény.

Szent István Társulat kiadása. Beszerezhető kiadóhivatalunk utján

IDŐK SODRÁBAN

A „Zöld Sziget“ titka

Irta: Rády Elemér

Sir Samuel Hoare angol belügyminiszter egyik közelmúltban elhangzott alsóházi beszédében többek között a következőket mondta: „Az év eleje óta az ír forradalmárok 127 merényletet követtek el, 57-et Londonban, 70-et pedig a vidéken. Ezeknek veszteséglajstroma 1 halott és 55 sebesült. Eddig 66 vádlottat ítéltek el terrorcselekmények miatt.” Az angol belügyminiszternek ez a beszéde az alsóháznak azon az ülésén hangzott el, amelyen az ír terroristák erősebb üldözéséről szóló javaslatot tárgyalták. Azóta még néhány bomba robbant s az angol rendőrség több készülő merényletet akadályozott meg. Az egyébként nyugodt angol közvéleményt egyre jobban idegesítik az ír forradalmárok tervszerűen végrehajtott akciói, a rendőrség hatalmas apparátust állított be a terrorcselekmények megakadályozására, a világ pedig csodálkozva kérdi, hogy a Zöld Sziget, klasszikus nevén „Eire” miért indul új harcra Anglia ellen.

Az ír terrorcselekményekben sokan politikai fantasztikák kétségbeesett merényleteit látják csupán, mások külső befolyások érvényesülését szimatolják. Hol az igazság? Mit takar a Zöld Sziget fiainak félelmetes akciója? A feleletet Eire közel nyolc évszázados története adja meg. Az 1939 január közepe óta felrobbant bombák nem valami új forradalom kitöréséhez szolgáltattak félelmetes kísérőzenét, hanem egy 770 éves szabadságharc új fejezetét nyitják meg. A Zöld Sziget titka az, hogy 770 esztendő óta valósággal permanens forradalmat folytat, 770 esztendő óta tart az ír nemzet szabadságharca előbb a pusztá életjogokért, ma már a teljes függetlenségért és Eire egységéért.

A XII. század második felében történt, hogy a pápa az ír szigetet hűbérként a normannoknak adta. A norman hajósok elfoglalták a szigetet, az írek ellenállottak s a harc ettől az időtől kezdve egészen napjainkig folyik s ha időnként néhány esztendőre szünetel is a fegyverek zaja, mindig újult erővel robbannak ki az ellentétek. A norman hajósok és az ír bennszülöttek harca kezdetben csak a földért folyt. Később azonban mélyreható világnézeti ellentétek is ékelődtek a két nép közé. VIII. Henrik egyházszakadása után ugyanis az angolok az írek leigázására azt az „eszmei” ürügyet hozták fel, hogy le kell törni az ír katolikusok ellenállását és meg kell őket nyerni a High-Church-nek (az angol egyháznak). Ezt a „megnyerést” úgy képelték el, hogy tüzzel-vassal írtották a hitűkhöz hű íreket, a katolikus vallás gyakorlását eltiltották és a történelem legborzalmasabb vérengzéseit hajtották végre a Zöld Szigeten. A pápa által adományozott hűbérbirtok így lett a legvadabb katolikusüldözés színhelye. Ez a brutálitás azonban azt eredményezte, hogy az ír nép lelkében mélységesen összeforrott a katolicizmus és a szabadság ügye s Szent Patrik mépe az Egyház egyik leg-hűségesebb nyája lett.

Erzsébet királyné óta — kisebb megszakításokkal — egészen napjainkig tart az írek szabadságharca. A küzdelem eszközei változtak, de a cél mindig egy maradt: az írek szemei előtt a teljes függetlenség lebegett, az angolok viszont az írek teljes leigázását tűzték célul maguk elé. Ez a teljes leigázás sohasem sikerült. Hiába rendeztek vérfürdőket, hiába telepítették a kipusztított vagy kiűldözött katolikus papok helyére skót presbitereket, hiába vezettek Eire földjére büntető-expedíciókat, az ír szabadság gondolata tovább élt s mindenkor egyik legsúlyosabb problémája volt az angol imperializmusnak, amely nem egy angol politikust és megbuktatott. Elég itt utalnunk arra,

hogy Erzsébet királyné hírhedt kegyencének, Essexnek a bukását is az okozta, hogy dolga végezetlenül tért haza Írországból. I. Károly valóságos íróhadjáratot folytatott az ír katolikusok ellen s ennek eredménye lett, hogy az üldözött nép megalakította első védelmi szövetségét, a Defenders-szövetséget, amelynek tagjai minden eszközzel küzdöttek elnyomók ellen. 1641-ben történt, hogy a Defenders-szövetség megtizedelte azokat a bevándorolt angolokat és skótokat, akiket az írektől elkobzott földekre telepítettek. Ezt bosszulta meg Cromwell, amikor nyolc évvel később legyőzte az ír csapatokat, 5000 ír férfit koncoltatott fel.

Cromwell győzelme hosszú időre megpecsételte az írek sorsát. Az angol terror dühöngött s az ír nép legjobbjai borzalmas nyomorban éltek. De egy percre sem halványodott el lelkükben a szabadság gondolata. A Defenders-szövetséget feloszlatták, de nyomban megalakult helyette a Whiteboys-szövetség. A XVIII. századig ez a szövetség volt az ír függetlenségi gondolat élesztője és hordozója.

A XVIII. században az angolok ír-politikája látszólag megváltozott. A vallásüldözések megszűntek s kiadták a jelszót: Eiret pacifizálni kell. Az írek sem maradtak tétlenek: a Whiteboys a föld alatt szervezte a tömegeket s az új angol politika megtört ezen a hősiessen makacs ellenálláson. Sikertült népképviseletet kiharcolniok, de ez rövidéletű volt. 1801-ben feloszlatták az ír parlamentet s feloszlatták a Whiteboyst. Ezzel új fejezethez jut az ír szabadságmozgalom. Az új cél a Home Rule, az önkormányzat harc az elvesztett parlamentért. A Whiteboys helyét az United Irishmen váltja fel, amelyben nagy szerepet játszanak az Amerikába menekült írek és a Szent Patrik Szövetség. A megszüntetett ír parlament helyét kárpótlásul az angolok néhány ír képviselőnek az alsóházban adtak helyet. Ezek O'Connel vezetésével kiharcolták a katolikus

vallás felszabadításáról szóló törvényi, ami az ír nép legnagyobb eddigi politikai sikere volt. Az angol képviselőházban az ír párt akkor tett szert számottevő befolyásra, amikor a radikálisok és konzervatívok egyenlő számú mandátumot szereztek s az ír képviselők lettek a mérleg nyelve: a kormány nélkülük nem tudott magának többséget biztosítani.

A XIX. és XX. század eleje is telítve van regényes szabadságharcokkal. Nyílt forradalmak, földalatti összeesküvések hosszú sora okozott sok-sok fejtörést az angol világbirodalomnak. Végül is a legtöbbször az angoloknak kellett engedniük. Kénytelenek voltak belátni, hogy azt a népet, amely nyolc évszázadon át vérzik egy generációk egész sorát pusztító szabadságharcban, nem lehet megtörni. Írország ma szabad állam, külön kormánya van s Angliához jóformán már csak az uralkodó személye köti. Legutóbb, mikor VI. György trónra lépett, azt is kiharcolták, hogy az ír törvényeket nem az angol király, hanem az ír parlament elnöke szentesíti. És Eire még sem nyugodt, az ír szabadságharc még sem ért véget. Mi ennek az oka?

A január közepe óta tartó „szabadságharc”, mert a sorozatos terrorcselekmények egy különös módja a túlerő elleni küzdelemnek, oka az, hogy Anglia két részre oszlotta a Zöld Szigetet. Az alsó rész Írország, szabad állam, de az északi Ulster tartomány továbbra is angol fennhatóság alatt áll s itt kegyetlenül elnyomnak minden ír mozgalmat. Az ír nacionalisták szervezete, az IRA (Irish Republican Army), amelynek vezére az Amerikába menekült Sean Russell, a két tartomány egyesítését és Eirének Angliától való teljes elszakadását követeli. Az ír bombák tehát ennek a célnak az érdekében robbannak... De Valera, az ír állam elnöke, odanyilatkozott, hogy a terrorcselekményeket nem helyesli, de hozzátette: mindaddig, amíg az igazságtalanság nincs kiküszöbölve, nem is lehet ellenük tenni semmit. Ha mélyebben nézünk a nyilatkozat mögé, kiérezzük belőle, hogy az ír nacionalizmus egy az önállóság és Eire egysége kérdésében. Az ír nacionalizmust az a nyolc évszázados küzdelem edzette meg, amely meghozta Eire egyrészt a szabadságot. Vajjon az új küzdelemben az angol rendőrség, vagy az ír szívósság győz? Ki tudja! Annyi bizonyos, hogy akik nyolc évszázadon keresztül kitartottak hősiessen egy eszme mellett — azok ügye nem pusztán „rendőri probléma...”

A kereszténység és japáni szellem

A tokiói Sophia katolikus egyetem otthonában egy kiváló történész nagyon érdekes előadást tartott a kereszténység japáni helyzetéről. Az előadást igen sok keresztény japáni előkelőség is meghallgatta.

A tudós szerint a kereszténység legfőbb feladata, hogy a japáni szellemet termékenyítse meg és tökéletesítse. Ezt a kifejezést: „japáni szellem”, nem kell exkluzív formában felfogni, mintha az egy tisztán japáni eredetű valami volna. Sokkal inkább különböző elemek és kezdeményezések szintézise az, amelyet Japán más országokból vett át. Elsősorban kell itt mindjárt a buddhizmust, a konfucianizmust és a bushidót említeni. Ezek az eszmék Japánban a sintó vallással és a régi nemzeti hagyományokkal keveredtek és fejlődtek tovább. Ezeknek végeredménye lett a „japáni szellem”.

Az előadó meggyőződése szerint a kereszténység feladata, hogy ezt a szellemet ne félrenyomja, hanem megnemesítse. Ami az egyes elemeket illeti, a shintoizmus az eredeti monoteizmusnak számos félre nem ismerhető jelét mutatja fel. A konfucianizmus legkiválóbb tanítványaiban az eget Urának imádásához vezetett. A buddhizmus japáni shin sektája, ennek a vallásnak legmagasabb és legnemesebb megnyilvánulási formája az amida Buddhában való hitet, vagyis egy világ fölötti isteni lényben való hitet hirdeti. Végül a bushido a „lovagi út” valósínű, hogy mai formájában is sok

keresztény elemet hordoz, mely még abból az időből származik, amikor a XVI és XVII. században sok japáni lovag — az úgynevezett samurájok — tért keresztény hitre. Mindaz — fejezte be előadását a kiváló tudós —, ami nemes ezekben az elemekben található, a kereszténységben sokkal magasabb és tökéletesebb formában van meg, ezért a kereszténység hivatása, hogy a japáni szellemet a maga legeszményibb kiteljesüléséhez elvezesse.

Az előadásnak nagy sikere volt, a hozzászólásokból azonban kiderült, hogy a kereszténység japáni terjedésének ma még legfőbb hátráltatója az a nagyon is mélyen gyökerező előítélet, ha egy japán keresztény lesz, szakítani kell népiségével. Ez a felfogás különösen manapság van Japánban rendkívül elterjedve. Valamennyi misszionárius megegyezik abban, hogy a japáni szellem a maga eszményi lendületével és a néphez, valamint az uralkodóházhoz való hűségével kiváló kapcsolódási pontokat nyújt a keresztény hit számára.

Bognár Cecil:

PSZICHOLOGIA

A modern lélektan minden kérdésére biztos és határozott választ ad ebben a könyvben a tudós szerző

Ara 242 lei és portó.

Életútak, sorsok a Dunavölgyben

Illés Simon életútja Kőváraljától Egerig

Ha valakit a Nagybánya közelében levő Kőváraljától Egerig sodor az élet, azért még nem híres ember, sőt még nem is nagyon érdekes. Hány és hány embertársunk marad az ismeretlenség homályában, pedig talán Amerikát is megjárta, sőt egyik-másik Kínát és Japán is belefoglalhatná háborús és hadifogolyélményeibe. A kalandor-pályákhoz is hozzászoktunk lassan, hiszen ma már egy kicsit mindenki kalandor. Azzá tesz bennünket a vonat, a hajó, a repülőgép, vagy efféle vágyakat és álmokat támaszt a mozi.

A keresztmetszet-életársok azonban mindvégig érdekesekek maradtak. Talán jó lesz egy kis magyarázatot is hozzáfűzni, Keresztmetszet-életárs. Olyan megoldásfele a mi nagy kérdésünkben. A Dunavölgy kohójának a keresztmetszete. Érdekes ez nagyon. Hiszen Nyugatról is egyre jobban erre fordítják érdeklődésük iránytűjét a problémakeresők és lázasan kutatnak az igazi dunavölgyi keresztmetszet után.

En egyebet nem tehetek, minthogy Illés Simonhoz utasítom őket. Megtalálhatják Egerben a hősök temetőjében. Azt gondolja, ápolja most, mint nyugalmazott, kiérdemesült tiszthelyettes és a halott bajtársak között elmélkedik azon az életúton, amely Kőváraljától az egri hősök temetőjéig vezet.

Harminchét évvel ezelőtt...

1902-ben indult el Nagysomkut mellől, Kőváraljától az egyszerű román parasztcsalád gyermeke Egerbe. Ide hívta a katonai parancs az ötös honvédekhez. Akkor még „angyalbűrnek” nevezték az egyenruhát, Illés Simon pedig nagyon büszkén viselte ezt az „angyalbűrt”. A tanulóknak, jófogású fiatalember gyorsan haladt felfelé az altiszt ranglétrán. Eger is megszokta, sőt annyira megszerette, hogy második otthona lett. Azon sem lehet csodálkozni, hogy feleségnek való után nézett és talált is. Sorba mutogatta a fiatalkori fényképeket. Teljesen igazolják Illés Simon életútjának fiatalkori szakaszait.

A világháború rendőri minőségben találja. Azonnal bevonult ezredébe. A háborút az első naptól kezdve az utolsóig a tűzvonalban töltötte. Kétszer sebesült meg súlyosan és egyszer majdnem megfagyott. A kórház neki csak éppen arra volt jó, hogy újra visszaküldhesse a frontra. Az egyik sebesülése után herceg Pálffy Miklósné kórháznak berendezett malackai kastélyába került. Akkor már tiszthelyettes. A kórház ápolói között a legmagasabb rangú katona. Mutatja hozzá a fényképet. Ott van a hercegasszony, éppen kötözi Illés Simon tiszthelyettes urat. Mutat még egy levelet is herceg Pálffy Miklósnétól. Mert Illés tiszthelyettes úr szép levélben köszönte meg a fronttól a gondos ápolást és a hercegasszony szívélyesen válaszolt erre a köszönőlevélre.

Más fényképek azután tisztek, legénység meg önkéntes urak között mutatják Illés tiszthelyettes. Mindig a középben. Mert megbecsülték ám a tudományt és a képességet. Így mondja Illés tiszthelyettes. És el is kell ezt neki hinni, mert a fényképek napnál is világosabban igazolják.

Illés Simont nem tántorítja meg a forradalom

A háború utáni forradalom nagyon sok embernek elvette az eszét. Illés Simon nem lett volna igazi katona, ha megtántorodott volna. Meg is állotta a helyét. Próbálták ugyan sorraik közé vonni, de hiába. Láta ő azt a kezdetben, hogy nem rendes emberek. Így mondja el ő maga. De ezt tanusítják igazoló iratai is.

A zavaros időkben nagyon sok üldözött

nála keresett menedéket és búvóhelyet. Fiatal zsidó suhancok, a forradalom elítélője, még mindig azt az „Illés tiszthelyettes” respektálták benne, akit frontkörül bűjőcskájukban ismertek meg. Tudták, hogy nem szokott tréfálni a szóval.

Elmondja azután azt is, hogy a forradalom előtt nem igen vette észre a zsidót. Békeidőben megvetette, mint ahogy igazi katonának meg is kellett vetni a nemtelen bűjőcskát az angyalbőr elől. A háború alatt már feltűnt neki az, hogy a zsidók a front mögött szerettek lenni. A forradalomban azután teljesen kimutatták a foguk fehéret. Azóta ne is próbálja senki fehére mosni őket Illés tiszthelyettes előtt. Elképzelhető, hogy milyen választ szokott hát adni azokra a levelekre, amelyekben a harctéri szol-



Hönig
Frigyes
**HARANG-
ONTÓDE**
Arad,
Str. Barîța 10-21.
Alapítva:
1840.
Telefon: 376.

gálat igazolását kéri tőle az ezredbeli zsidók. Mert Illés tiszthelyettes igazolása ma is súlyosan esik a lábba a feljebbvalók előtt. Tudják, hogy pénzzel nem lehet megkörnyékezni őt. Ő azután igazolja, hogy ez a zsidó, meg a másik hogyan teljesítette hazafias kötelességét: ki a trénnél, ki a pénztárnál, ki a kórházban, ki az élelmezésnél.

Es mindezt a legnyugodtabb tárgyilagos-sággal teszi. Semmi szenvedély, semmi előítélet. Csak az események egyszerű, józan mérlegelése.

Halott bajtársak között...

Sokan nyugosznak itt az egri hősök temetőben. Többnyire erdélyiek. En is rátalálok a szülővárosombeliek sírjára. Egy rövid fohász és máris látom a Körtefa-utcában *Amán* bácsi portáját. Most itt találkozunk, a hősök temetőjében. Itt van *Szűz* András őrzető, *Bucsák* Mihály népfőlkelő sírja, mindketten szintén Nagyváradból. Azután sorbavehetném Erdély valamennyi faluját. *Mick* János Szentkatolnáról, *Horváth* Mihály Nagybányáról, *Egri* János Csegőldről, *Lázár* Imre Csikrákosról, *Bedei* Mihály Bedőházáról, *Hozon* János Csikszentlélekről, *Vakár* László Kolozsvárról, *Bárics* János Gyergyóalfalváról, *Vasas* Ferenc Székelyszentmihályról, *Temes* Vendel Rékásról, *Czmór* Béla Máramarosszigetről, *Agótics* János Máriaradnáról, *Pál* János Csomaközről, *Musinszki* István Rónaszékről, *Bányász* Imre Gyergyóújfaluból, *Gacsaji* Gyula Penyigéről, *Jeremiás* Zsigmond Asszonyvásárról, *Sajtos* János Szaniszlóról, *Albert* Jakab Zetelakáról, *Kis* Gáspár Hadikfalváról, *Máriás* József Erdődről, *Nagy* Károly Nagybányáról, *Zimmermann* Pál Nagybányáról, *Danka* István Szatmárnémetiből, *Barczay* Sámuel Nagybányáról, *Weprecsuk* Mihály Felsővisóról, *Futura* János Magyarpatokról, *Berki* Viktor Szamosujvárról,

Jakab László Batizról, *Fiacska* Gusztáv Ómbodról, *Gábor* Mihály Marosfelfaluból, *Groszhardt* József és *Tóth* József Józsefházáról, *Bogozsi* Pál Nagysikárlóról, *Kormány* László Nagytarnáról.

Sok név, talán nehezedre is esik, kedves olvasó, végigbongészni ezt a bekezdést. Ne sajnáld a fáradságot. Allj meg kegyelettel a távoli földben nyugvó hősök neve előtt. Mint ahogy kegyelettel állnak őrt a sírok között, a sötétzöld fenyők. És nyugodjatok meg mindnyájan, akiket családi szálak fűznek a sírokhoz, mert Illés Simon tiszthelyettes bajtársi szeretettel gondolja a sírokat. Ma már neki csak ez a gondja.

Ott ültünk a temetőben és beszélgettünk, míg ránkalkonyodott. Az egri vár felől felhőfoszlányokat sodort arra a szél. Már az eső is hozzákezdett permetezni, amikor elkészöntem tőle. Illés Simon nyugalmazott tiszthelyettes hazagondolt és üzenetet küldött haza. Talán a könny is megcsillant a szemében, de azt üzenete haza Kőváraljára, hogy boldog és megelégedett. Ime, ezennel én átadom az üzenetét. Illés Simon kiérdemesült tiszthelyettes fényképét, pedig elteszem kedves emlékeim közé.

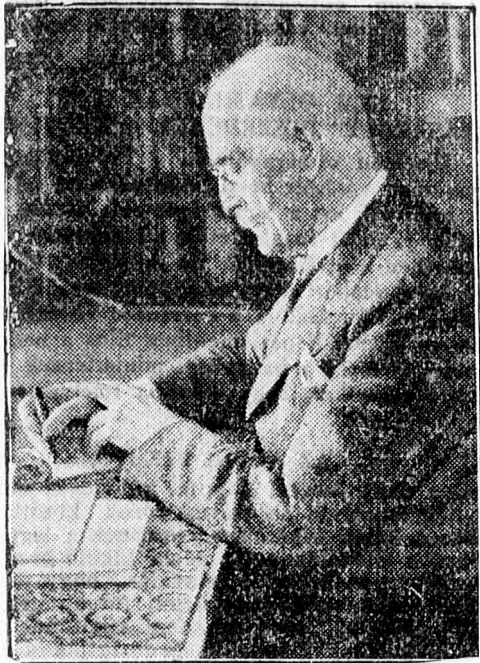
Polyák István.



Augusztus 4-én ünnepelte Görögország harmadik évfordulóját annak, hogy Metaxas tábornok, miniszterelnök, a királlyal egyetértve, feloszlatta a képviselőházat és azóta egyedül kormányoz. Ez a kép Metaxast az öt ünnepi görögök között ábrázolja

KNUT HAMSUN — NYOLCVANÉVES

Kétségtelen, hogy a norvég irodalom fejlődött ki a legkésőbb. A XIV. század végéig jórészt az izlandi, a XVIII. század végéig pedig a dán irodalommal esik egybe. Külön norvég nyelvet sem akartak ismerni. A hitújítás megakasztotta Norvégiában is a katolikus múlt nagy hagyományából táplálkozó kultúra fejlődését, a dán nóditok pedig századokra elnyomták a norvég lélek fejlődésének lehetőségeit. A XVI. században a kö-



tészet népdalokra szigorodik össze s elnámul a norvég tudományos és művészeti irodalom is. A XVII. században Peder Dass és Dorothea Engelbrektsdatter kissé nyers költészete jelzik az átmenetet a vallásos irodalomról a világi irodalomra.

Amikor 1814-ben Norvégia elvált Dániától, az irodalmi életbe is friss szellem lépett s a nemzeti gondolat és érzés mindjobban megerősödött. A század közepén lépett föl Ibsen, az újkor kissé keserű hangú, szkeptikus vezére, majd Björnson, a melegszívű, naturalista tendenciájú, művészi emberrajzokat adó nagy író. Ibsen a lírát is megszólaltatta s az átalakulás lázas kora jön el. Ebben az időszakban kapcsolódik az irodalomba egy fiatal norvég író: Knut Hamsun, aki az Éhségről olyan megrázó erejű könyvet írt, hogy a legelfogultabb kritikások is fel-
 ütök a fejüket: ki ez az ember?

S fejszólva hallják, hogy a fiatal, alig 30 éves író már minden más fizikai foglalkozáson átvergődött és becsavarogta a fél világot, sőt Amerikát is. Volt kikötőmunkás, szakácsinas, raktárnok s más egyéb, aludt elhagyott ligetek bokrai alatt és kemény padokon. S amíg Amerika szerencsés urai dőzsöltek, ő éhezett. Így született meg az első regénye, amely lélekbenmarkoló erővel festette meg az éhezés fázisait. A könyvnek sikere volt. S ettől az időtől — a kilencvenes évek elejétől — egyre szélesedő skálán szólalt meg Knut Hamsun. Norvég volt, nyelvben, érzésben, gondolatvilágban. Gudbrandsdalban született, a norvég népművészet ősi fészkeiben. A Lofotokban, a természet ölen nőtt fel, ott tanulta meg a természet szeretetét. Új irodalmi újpust teremt, az őstönös vándort, aki a természet közelében él és az állatok, a mezői virágok a barátai.

Néhány regényében szenvedelműs erővel lobban fel az életöröm után való vágy. Aztán lehiggad s a háború vége felé, 1917-ben megírja az Anyaföld gyönyörű apotézisét, amely művészetének kiteljesedését jelentette. Ezért a művéért megkapta az irodalmi Nobel-díjat is.

A világháború után megformálja érdekes figuráját: Augustot, amely aztán Tersánszky I. Jenő, Kakuk Marciájához és Tamásy Áron Ábeljéhez szolgál irodalmi útmutatóul és mintául. August Knut Hamsun figurája a világvándor, aki már-már mítikus magasságokba nő fel és sok mindenféle lelki khaoszól igyekszik kivezetni embertársait.

A nagy norvég író augusztus 4-én volt 80 éves, de ma is teljes szellemi frissességben figyeli az élet folyását. Ma már nem igen ír. — de amit ötven éven át alkotott, az emberi kultúra számára örök emlékvé teszi a 80 éves Knut Hamsun nevével. (h.)

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

CORSÓ: BÜNÖS VAGYOKI
APOLLÓ: HALLÓ HAWAY.

Ének a „carrozzellárról”

Írta: Aradi Zsolt

Róma, augusztus hó.

Talán sehol a világon nincs olyan jó dolguk — a lovaknak, mint Rómában. Ez első hallásra paradoxonnak tűnik, de bizonyítani fogjuk. Az autók sehol sem száguldanak nagyobb sebességgel, mint az olasz utakon és így Rómában is. Szakértők szerint ugyan Milanó az „életveszélyes város”, azóta azonban már jó idő telt el, amikor ez a mondás megszületett s a milánóiak is alábbhagytak egy kissé a sebességgel. Hogy van az mégis, hogy Róma a lovaknak valóságos paradicsoma? Három okból. Mindenekelőtt, mert az olasz szereti az állatokat s igazi szeretettel bánik velük. Másodszorban pedig, mert Rómában nincsenek gyárak, az egyedüli metropolis az egész világon, ahol kies és alig-középszerűekben látják el a város szükségleteit; külső, a város határain túli piacok számára nem termelnek. Az elszállítani való dolgokat lovaskocsi is elviszi. Igaz ugyan, hogy talán sehol sem dühösebbnek olyan hatalmas teherautók még éjszaka is, mint itt, de ezek legnagyobb része olajos, benzines kocsi és a környékről jött élelmiszert, tejet, húst szállító, hatkerekű kolosszus. Harmadszorban — és ez a legfontosabb — mert Róma megtartotta és megtartja talán örökre az egylovas kocsit. Más városokban ám vitakozhatnak afölött, hogy az autó kiszorítja a fiakkert és egylovas kocsit, mert a gyorsaság mai korszakában „nem illik” egy város képéhez a lassan kocogó gebe — itt azonban ezek a törvények, vagy akár megmondások nem érvényesek.

Akinek sietős az utja, autóbá ülhet. Aki tud vezetni, bérelhet kocsit potom pénzért, napi 40—50 liráért már kaphat. Aki szeret azonban bémész-kodni és elmerengeni, aki nem törődik azzal, hogy öt perccel előbb, vagy tíz perccel később érkezik-e meg, az még mindig a konfliktus választja. Rómából nem fog eltűnni a konfliktus, a carrozella. Igaz, hogy itt is nagy pusztítást vitt véghez a gyorsaság ördöge, valamikor háromezren voltak s ma már csak 360-an. De ez a 360 most már megmarad s számuk talán még nőni is fog. Senki sem kívánhatja ugyanis, hogy elpusztuljanak. Legfeljebb ha egy olyan megvadult amerikai jön ide, akinek semmi sem tetszik, unja a romokat, kifogásolja a szállodát és lassan találja a konfliktus. A többi mindenféle náció gyermekei azonban mintha csak régi ismerősüket üdvözlölnék benne, úgy intenek neki. Nincs is kedvesebb, kellemesebb pihenés, mint vitetni magunkat tavasszal, vagy nyáron a Villa Borghese árnyas útjain; vagy ki mulasztotta volna el, aki hosszabb ideig Rómában járt: egy éjszakai, holdfény melletti sétát a Via Appian, különösen ha kettesben szállhatott fel a kocsi... Körutat

VALAKI IMÁDKOZIK...

Tudom, érzem,
valaki imádkozik érttem.

Titokban mindég felkeres,
s a lelkeim ágyát megveti,
szemem ha munkától veres,
kedvét kedvembe neveti,
írissenmosott gondolatom
kitergeti a napon,
ellenőrizi a szívverésem,
— valaki imádkozik érttem.

Ha bűn kerülget, ott terem
s a templomajtón át bevisz,
több, mint a jóság, szerelem,
a szentelt ostyá ő s a víz,
— de hiába keresem, kérdem,
oltárelőtt hajlítva térdem,
ő csak vigyáz rám, s nem felel.
Elérhetetlen szent kehely
a tiszta lelke, drága teste
a láthatatlanban lebeg.
A vágyam akár hol kereste,
eltakarták a felegek.
S ha nem is lesz enyém soha
reámragyog a mosolya,
és a szememben és a száján
visszasugárzik tiszta hálám,
mint a csillagfény a napon.
Es nincs már többé panaszom.
Nyomorban is oly szép az élet,
mert vigyáz rám a tiszta lélek!

Tudom, érzem,
valaki imádkozik érttem...

HUZELLA ÜDÖN

tenni a szűk kis utcákban, bekukkantani üzletekbe, kapualjakba — ezt is legjobban a carrozzelláról lehet. Az autók tetejét fullasztó meleggé hevíti a nap s aki nyári délelőttön beül egy taxiba, mintha kemencében ülne. A konfliktusnak nincs meg ez a baja sem. Teteje fel van ugyan huzva, de át meg átjárja a szél, a nap nem bír el vele. A békés kocogás álomba ringatott eddig még mindenki, egy taxiban nem felejt el az ember az élet bajait. A római carrozzella kiszakít az időből.

S a kocsisok! Az életbölcséségeknek micsoda mesterei ők. A taxisofőr tapasztalata különösen a legkülönfélébb idegenek viselkedésére vonatkozik. A kocsis azonban foglalkozik világpolitikával is, az élet nehézségeivel, az idővel és szenvedélyes vezető. Nem kér külön díjazást érte, de ha látja, hogy céltalanul háméskodol bele a levegőbe, megáll, a bakról hátrahajol és előadja a történetet. Róznátl s amellet előkelő emberek a római carrozzella kocsisok. Hadd mondjak el róluk két történetet.

Jó néhány hónapja, még a tavasszal én is a Villa Borghese felé akartam kocsikázni s nyugodtan vitettem magam a ringató carrozzellával. Egy különösen nyugodt helyen megálltam, mert lélek sem járt erre felé s itt akartam tovább olvasgatni. Ám bekövetkezett, ami be szokott következni. A tizlírás pénzt tulnagynak találta a derék kocsis és aprót kért. Kissé ingerülten jegyeztem meg, hogy ejnye, ismerem már ezeket a viceket és nincs apróm. Mire ő szelid mosollyal így felelt: — Minek izgatja magát? Adja ide a névjegyet, mondja meg hol lakik, majd eljövök a pénzért.

Ámulatom olyan nagy volt, hogy majdnem nála hagytam a tizlírás. De nm fogadta el. Sem igazolványt, sem „igazoltatást” nem kért. Egy hét múlva megjelent a névjeggyel lakásomon és megköszönte a kis borraivalót.

A másik eset egészen friss.

Kánikulai meleg, árnyékban is 38 fok. A Colosseum oldala mellett, az árnyékban két konfliktus áll, lovak és kocsisok beszélgetnek egymással. A melegben a fáradtság még fokozottabb s elhatároztuk, hogy a szomszédos Capitóliumra, haza kocsin megyünk. A taxaméter zászlocskáját szó nélkül csapta le bakon ülő barátunk, de az első lépések után megállította a lovat:

— Ne tegye lábát a sárhányomra — szólt hátra. — Az utért két lírát fog fizetni s tíz líra kárt okoz nekem.

A rendutasítás a nagy meleg miatt igen dühbe hozott és így válaszoltam:

— Hallja csak, itt a maga két lírája, amit a taxaméter most is mutat már. Nem megyek tovább. Micsoda beszéd ez!

Olimpuszi magasságból, egy grandszenyőr göggyével válaszolt erre, miközben a taxaméter zászlocskáját ismét szabadra állította:

— Nem kell a pénz. Tegye csak zsebre.

Miközben én megszegegyenlően kullogtam tovább, ő „curukkolt” a lovacskával és tovább folytatta a társalgást a Colosseum árnyékában.

Az utóbbi „incidens” nemcsak a sárhányó, hanem a ló miatt is történt. Két líráért nem volt hajlandó a déli melegbe kihajtani a lovat. De ugyanígy előfordul, hogy a carrozzella kocsisa egész egyszerűen megtagadja a szállítást, ha meredekebb dombra kell felmenni:

— Nem bírja a lovam!

Hiába mondod, hogy megfizeted, borraivalót adsz.

— De uram, a ló nem bírja! Nem érti?

És ez ellen nincs apelláta, mert a római carrozzellák lovai nem is olyan közönséges pesti gebék. Igaz szomorúan bólogatnak ők is, de többször láttam már, hogy mennyire megcsökönysödnek. Kiugranak a hámból s visszafordulnak az eredeti utvonallról. Ilyenkor a carrozzella bakon ülő vezetője nem is lép közbe. Amit a ló akar az történik. Abrakjuk is kitiűn s nyáron kaipat kapnak fejükre napszúrás ellen.

Mindezt meg is érdemlik, hiszen egyetlen metropolis lovacskái sem visznek el olyan gyönyörű helyekre, mint ők.

Egyszer, amikor drágálltam az éjszakai két líra „supplementot”, ezt egy kocsis meg is mondta nekem:

Még ezt a kevés díjat sem akarja fizetni, nem hogy örülné, hogy Rómában van?

Ennek már három éve, de azóta bölcsnek tartom őket, a carrozzella kocsisait és tisztelen valamennyit. Mert mindig igazuk van!

KERESZTREJTVÉNY Színes pósta

„OPUS JUSTITIAE PAX!”
(XII. Pius)

29. (360.) szám.

Beküldte: Pál V. Géza (Kézdissentkereszt.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
17						18					19					
20					21	22				23	24					
25					26	27				28	29	30				
31					32							33	34			
35					36						37				38	
39	40	41					42	43	44		45			46		
47							48				49			50		
51					52									53		
54					55	56				57	58	59		60	61	62
					62a					63				64		65
66	67				67a					68				69	70	71
72						73				74				75		76
77					78	79					79a			80		80a
80b					81					82				83		84
85					86					87	88			89	90	
91	92									93				93a		94
95					96					97	98			99		
100					101					102	103			104		
105					106	107				108	109					

Beküldendő sorok: Vízszintesen: 1., 17., 33. Függőlegesen: 2., 21. és 23., 61., 67., 90. Beküldendő még a rejtvényben rejlő, közmondássá vált igazmondás.

Beküldési határidő: augusztus 17.

Vízszintes sorok:

1 Köröskörül: Idézet XII. Pius pápa húsvéti, nagy békeszózatából. 17 Neves írónk, a történelmi regény, első nagy mestere. 18 Kötőszó. 19 Olyan emberre mondják, aki legény a talpán. 20 Tűzpatak mássalhangzó keverve. 22 Vissza: i-vel: Legyen neked! 24 Evszakba. 25 AOEL. 26 Római kapubejáratoknál szokásos figyelmeztetés. (Az utolsó két magánhangzó felcserélendő.) 30 A-val: A görög abc. utolsó betűje, az ilyen óra is jó. 31 L. G. N. 32 A nóta mondja. 34 Erie (magyarosan) kiejtve. 35 Havannában van. 36 Magyar férfinév. 37 Időhatározószó. 38 Főty Sándor monogramja. 39 Nagybánya folyójának első fele. 41 Igeköti. 42 Leginkább a pap teszi. 45 Ukn. 46 Magyar honvédtábornok, Petőfi is nála szolgált. 47 Szent István nevezte ki kalocsai érsekké. 48 Igeköti. 49 Kies fekvésű horvát vidék Varasd megyében. 51 I-vel: Női becenév, gazzal szemét. 52 Így hívják falun a tejet. 53 Magasztos költemény. 54 Erecske. 55 Ekezet nélkül nem szórakozik. 57 Mutatószócska. 60 Képző. 62 Paraszt mutatószó és aszszonyképző. 62-a Pld. része. 63 Nyelvtani fogalom. 64 Debrecenben van, de ecetben is. 65 Kötőszó. 66 Csak közepé. 67-a Szónoki mutatószó. 68 Greg. 69 Elme. 71 Ez is mérge. 72 Háziállat. 73 Népiessen hív. 74 Végtelen nyár. 75 Emberi hőemelkedés. 76 Jelez. 77 Vissza: Ellentétes kötőszó. 78: I. A tisztaság is ilyen. II. Váratlan esemény. 80-a Német tojás. 80-b Lát mássalhangzóit. 81 T-vel: eserjés. 82 Ary. 83 Azonos betűk. 84 K. S. 85 ...ipso. 86 Válogatott magyar vízjelölő. 88 Nem minden ez a nap alatt. 89 Jón-e? 91: I. Rangrovitítés. II. Juhfalkához. 93 A Felvidéken gyakran lehet találkozni vele, van egy ilyen című régi operett is. 95 D-vel: férfinév. 96 A. O. P. 98 Női becenév. 99 Lélek az ajtón... se ki. 100 Bátoratlan. 102 Román pénz. 104 Kóstol. 105 Ekezet nélkül: Nemzet. 107 Nem létezik. 109 Vissza: Nem hiányzik a karja.

Függőleges sorok:

2 „Az ószi szél is teszi”. 3 Benne élünk és halunk. 4 Női becenév. 5 A-val a végén: irat. 6 Fordított névelő. 7 Reg. 8: I. 52 hét. II. Vissza: Testrész. 9 G-vel: magyar város. 10 Az igaz lelkek itt

találkoznak egykor. 11 Kettős mássalhangzó. 12 U. az, mint 84. vízsz. 13 Mutatószó. 14 Sréo. 15 Aranyutárat. 16 Orvosnak és rajztanárnak egyaránt tanulmány. 21 Reviczky Gyula: Magamról c. költeményéből két sor idézet. („S” kötőszó kihagyva.) 23 A függ. 21. folytatása. 26 Bozot. 27 Szívlakásban van. 28 Néa. 29 Arábiai város. 32 Ilyen fa is van. 33 Belga és francia gyarmat Afrikában. 40 Azonos betűk. 42 Ellentétes kötőszó. 43 Igeköti. 44 Vadgalamb — szinte — közepé. 46 Jobbra egyik fele. 50 Halaszt. 55 ...lapú. 56 Feleségem. 57 Erről mondja a vicc, hogy elég lenne ilyen drága világban Rézike is. 58 Nemzetet. 59 Kétegy. 61 Magyar történetírő. 62 Olasznak. 67 Ugy Mussolini, mint Hitler gyakori kijelentései. 70 Azonos betűk. 71 Idegen tojás. 73 Szülőföldje. 78 Ibiyevv. 79 Kérdő szó. 79-a Névelő. 80 Kivétel nélkül mindenki. (Névelővel). 87 Y. O. P. 88 Svájci kanton. (Ekezet nélkül.) 89 Fáln. 90 Ekezet nélkül: Petőfi egyik szerelme. 92 Pecsényesűtő, különösen erdőben. 93-a. Személynévmás. 94: I. Folyó. II. Belső szerv. 97 Szenvedésben van. 101 Aég. 102 Női becenév. 103 Francia mutatószó. 104 Magyar folyó. 106 Vége vége. 107 Nagy Lajos. 108 Sajátkezüleg. 109 B-vel: ocsmány dolog.

37. számú keresztrejtvényünk helyes megjelölése:

Vízsz. 1. Jules Verne. 11. Mórincz Zs. 22. Rákosi. 49 Stein Aurél. Függ.: 10. Hedin. 12. Sebők. 18. Tábori. 31. Pósa. 36 Vas G.

Helyesen megjelölték: Szabó Józsefné, Csiby Lenke, Kiss Lajos, Hodács Ágoston, Nemes Gabriella, Schüch Dezső, Mészáros Imre, Balázs Magda, Derzay Zoltán, Engli Vilmosné.

A jutalomkönyvet Mészáros Imre nyerte, elküldöttük.

ROVATVEZETŐ ÜZENETE

P. V. G. A rejtvényeket megkaptuk, köszönjük, a figyelmeztetést is, ami meglepett. Régen leszünk az „orvomegfejtés”-szemben, de nehez az illet ellenőrizni!

*

REPULÓVASUT A MOCSAR FELETT.

Braziliában rövidesen megépítik a mocsaras vidékek felett az első repülő vasuti vonalat. A vonal igen magas állványokra erősített egyetlen vezetősinből fog állni, amely felett óriási utasszállító repülőgépek repülnek. A repülőgépeket hatalmas árotkötéllel a sinen futó vezetőkészülékhez erősítik. A mocsaras vidékeken így sikerül sokkal olcsóbb közlekedési eszközöket létrehozni, mintha rögzített vasutpályákat építenének.

+

NEM OLVASHATNAK FEL „VÁSÁROLT” BESZÉDEKET A KÉPVISELŐK.

Ujzéländ országgyűlésén a képviselők jórésze egyszerűen vásárolt beszédeket olvasott fel. A derék honatyák azt a fáradságot sem vették maguknak, hogy saját fogalmazványt készítsenek, hanem egyszerűen megvásárolták tíz shillinges (körülbelül 300 leies) szabott árért az éppen aktuális beszédet és felolvasták. Amióta a botrányos visszaélés kiderült, az ujzéländi parlamentben tilos a beszédeket olvasni. Nemrég a bányaügyi miniszternek is megtiltotta a szpiker, hogy beszédet felolvasson.

+

AZ ADENI KIKÖTŐ,

Arábia nagy tengeri kapuja, különösen népszerű a világ tengerein hajózó matrózok között, mert ebben a keleti kikötőben készülnek a legfantasztikusabb tetoválások. Az adeni kikötő bazárában üttették fel a tetoválás nagy mestereit. Tekintettel arra a nagy üzleti forgalomra, amelyet munkájuk révén az adeni kikötőnek szereznek, a hatóságok most megadóztatják a tetoválást. Rendelet jelent meg, amely szerint mindenkinek, aki tetováltatja magát, ezután öt shilling adót kell fizetnie.

+

120 ÉVES — ÉS MÉG SOHA SEM VOLT BETEG.

Kamenjani délszerbiai faluban él egy albán paraszt, aki nemrég töltötte be százhuszadik életévét. Már ez magában is elég feltűnő jelenség, de a legérdekesebb az, hogy a meglepően friss erőben levő aggyastánnak most új fogai nőnek. Muszlejevics, a százhuszéves földműves, soha életében nem volt beteg s naponta gyalog jár néhány kilométerre levő munkahelyére. Látási képessége és étvágya kifogástalan. Egész életében szegény ember volt és nagyon mértékletesen élt.

+

ELRAGADTA A DAGÁLY A GYERMEKEKET.

Az Atlanti-óceán egyik francia szigetének gyermeknyaraltató telepéről borzalmas szerencsétlenséget jelentenek. Ré-sziget egyik kis strandfürdőjében, Saint-Martin mellett, húsz gyermek fürdött a sekély vízben. Hét kisleány túlságosan kimereszkedett a tengerre, s amikor a dagály első hulláma végigsöpörte a partot, elragadta őket. A tanítónő, aki a gyermeknyaraltató telepet vezette, rögtön a hét kisleány segítségére sietett s egyet sikerült is közülük partrahozni, mielőtt azonban a többi is megmenhette volna, annyira kimerült, hogy ő is belevezett a tengerbe.

+

MEGJELÖLTEK EZER HOMOKI BOLHÁT

Tehan (Gobi-sivatag). A parányi homoki bolha olyan állat, amely, ha valaki rá lép, belekapaszkodik az ember mezitelen talpába és néhány nap múlva befurván magát a bőr alá, telepetézi azt. Egy hét és a lábón százszámra keletkeznek a mérgező daganatok. A második héten a homoki bolha lárvája oly mélyen jár az emberhúsból, hogy amputálás nélkül nem lehet megsemmisíteni. Egy hónap múlva az emberi test tömve van vele s bekövetkezik a halál. A homoki bolha tulajdonképpen afrikai származás. 1772-ben már felfedezték, de a karavánok áthordták Ázsiába, ahol még jobb és melegebb talajt találván, megfészkelte magát s lehetetlenné teszi a gyalogos közlekedést a Gobi-sivatag mentén. Mivel a homoki bolhát legujjabban Amerika homokos vidékein is megtalálták, a tudomány arra kíváncsi, miként jut el a parányi állat egyik világrészről a másikba? E célból ezer darab homoki bolhát aképpen jelölték meg, hogy testüket telefeccskendezték sötétkék festékes anyaggal, amitől sem a bolha, sem annak milliárdnyi leszármazottja sohasem szabadulhat. A megjelölés két esztendővel ezelőtt történt s a társaság, amely ezt elvégezte, most számolt be az első eredményekről. Eszerint két homoki bolhát már a perzsa homokon is találtak. Miként került oda közel négyezer kilométeres távolságot erre is megkapjuk a felvilágosítást.

Marjalaky Tibor riportja:

Berettyószéplak

Berettyószéplak, augusztus hó.
 Dübörögve, kattogva rohan végig velünk az Ermelléken a két kocsiból álló gyorsjárású kis motoros. Egymásután hagyjuk el a híres borvidék állomásait. Eltűnik Püspöki, Bihar... most a díszesi hatalmas állami borpince előtt robotunk el, majd a nagykágyai Pongrácz-kastély fehérik felénk a hajlongó jegenyék közül. Jobboldalon a vasútvonallal párhuzamosan az Ermelléki hegység hosszú lánc húzódik, míg balról, nyugatra a nagy alföld végeláthatatlan alkán folyik a cséplés, tarlószántés és az augusztus eleji napsugár érleli a kukoricát... Székelyhídon, az Ermellék központján hosszabb „szusszanót” tart kis vonatunk. Erőt gyűjt az asszonyvásári és a keresztúri domb megmászásához. Nekivágunk a domboknak... Valamikor hatalmas erdők borították itt az egész vidéket, most csak itt-ott váltja fel a hullámos hátú szántóföldeket egy-egy erdőtömb... Az asszonyvásári baktér katonák vigyázz állásban búcsúzik motorosunktól, Apátkeresztúron három csinos leányzó integet utánunk. Megcsodáljuk a békésen logelő libák szárait és nemsokára a margittai állomáson csikordul a kocsi fékje. Erkező utasoknak örvendeznek, felszállóktól búcsúzkodnak és hamarosan megyünk is tovább. Kis idő múlva már a Berettyó völgyében vágatunk, kettészeliük a bályoki uradalom gyönyörűen gondozott mintagyümölcsösét. Pönt a Ghica herceg kastélya úgy fest bástyáival, lőrésivel, mint egy középkorból ittfeljejt lovagvár. Néhány percig rohanunk még és megérkezünk útnak végcéljához Berettyószéplakra.

Kedves kis rendezett árnyékos állomás fogad bennünket. Megindulunk a község felé. Szántóföldek között vezet a kilométeres út a községig és amíg végig haladunk rajta, megcsodálhatjuk a község szép fekvését és a kedves vidéket. A kis motoros, amelyikről leszálltunk, éppen most fűródik be a Réz-hegység legelső nyúlványaiba és egyúttal búcsút vesz Bihar megyétől. A Berettyón túl már Szilágy megye földjét tapossák kerekei...

Királyi vadászok egykori tanyája

Előttm a régi, nagyon régi alapítású község. Széplak — vagy mint egykoron nevezték: „Zeploc”, „Sceploc” — szinte a legelső Árpád-házi királyok idejéig vezetett vissza történelmét. Hajdan a mai község helyén, az akkor még hatalmas őserdő közepén királyi vadászok laktak a szép vidéken és azoknak a kastélyai, lakásai állottak itt. Széplak a Turul-nemzetiség birtoka volt, amelynek egyik tagja: Lőrinc, éppen birtokáról „Széplakinak” nevezte és írta magát. Később a község és környéke nemesi jószágga lett és az eddig egy tagban levő hatalmas uradalom szétdarabolódott. Mint régi okmányok igazolják, Széplakot 1552-ben nyolc nemes birtokos uralta...

... Ezek a régi, porlepte iratcsomókból fölleventett letűnt idők járnak eszembe és amikor a Réz komor hegyháti felé tekintek, szinte úgy tűnik, mintha most is ott száguldoznának az egykori vadászó vitézek a hatalmas erdők között...

A község bejáratánál Krisztus keresztje örökdió. Hosszú, széles rendes és tiszta utcán vezet útnak és amire éppen nem gondoltunk, az úttestet aszfaltjárda szegélyezi. A katolikus templom tornyát tűzzük ki irányynak — és nemsokára kopogtatunk a plébánia kapuján.

Hadrava Nándor római katolikus plébános szívesen fogad bennünket és ugyanolyan szívesen fogad fölvilágosítást a községre vonatkozó különböző kérdéseinkre. Kis pihenő után megtekintjük a katolikus templomot. Renaissance-stílusban épült, de mint a plébános úr elmondja, az eredeti templom román stílusú volt és még a reformáció előtti időkben építették. A templom homlokzatán hatalmas számok: 1881. Ebben az évben végezték rajta az utolsó nagy átalakítási és renoválási munkát. Bent a falakon és a mennyezeten kedves régi freskók. Az oltárkép Szt. Anna Asszonyt ábrázolja térdeln a Bibliával, amint a Boldogságos Szűz Mária-t tanítja. Az oltáron gyönyörű színes matyó kézimunkás oltárterítő.

Egy fiatal szobrászművész alkotásai és tervei

Megmutatja a plébános a Szent József-szobrot, amelyet néhány évvel ezelőtt mint tehetős, de még kezdő művész készített Szénassy László, a széplaki fiatal szobrászművész, majd azt az életnagyságú Szent Antal-szobrot tekintjük meg, melyet Szénassy után, a pesti Szépművészeti Akadémia elvégzése után alkotott. Mindkét szobor dicséretre alkalmas, bár az első, ha a kritikus szemével nézzük, valóban meglátás a tehetséges művészi kezét vezető iskola hiánya, de az új szobor, a Szent Antal-szobor már tökéletes

alkotás. Különösen a szobor egyéni színezése az újszerű és mégis hű beállítás, valamint a szent karján ülő Jézuska, ami magával ragadja és áhítatra buzdítja a szemlélőt. Később különben hosszasan elbeszélgettünk a fiatal művésszel, aki elmondta, hogy most már munkához lát és reméli, nem kell külföldre mennie, mert többfelől biztató ígéretek kapott tervel megvalósítására és nagyobb szobormegrendelésekre. Nagy lelkesedéssel beszélt az egyházművészetről és mint mondotta: ezen a téren lehet igazán szépet és maradandót alkotni. A Szépművészeti Akadémián is a szobrászatnak ez az ága volt az, amelyikben tökéletesítette magát...

Plébánia huszonegy liliával

A templom megtekintése közben Hadrava plébános beszél plébániájáról. Elmondja, hogy Széplak egyházi története már a XIII-ik században kezdődik. Széplaknak már akkor is katolikus papja volt és a régi följegyzések szerint tized fejében 20 kópét fizetett

Iskolai, kulturális viszonyok — népességi adatok

Uj ismerőseimmel Széplak utcáin sétálgatunk. Megnézzük az egy tanerős katolikus iskolát. Megtudom, hogy az elmúlt iskolai évben 37 növendéke volt. Kitűnő és jó vezetése alatt álló iskolájuk van a reformátusoknak is 2 tanerővel. Van még egy négytanerős állami iskola. Az iskolák és a tanerők, valamint a növendékek megoszlása mindjárt érthetőbb lesz, ha megtudjuk, hogy Széplak lakosainak száma 2400. Nemzetiség szerint 1850 magyar, 430 román, 100 zsidó és 20 más nemzetiségű. Vallás szerint: 1600 kalvinista református, 400 görög katolikus, 100 zsidó és 80 baptista. A reformátusoknak szép nagy templomuk van a község központjában. Lelkészüket Dónáth László esperes, az ismert nevű erdélyi magyar író. A református templom közvetlen közelében van a baptisták és a zsidók nagy imaháza.

Meglepődünk, amikor hallottuk, de Széplaknak semmi néven nevezendő kultúregyesülete, vagy gazdaegyesülete nincs. Közös, vagy kölcsönkönyvtára már az előbbiből következik, hogy szintén hiányzik. Szinte csodának tartjuk, hogy ebben a községben, ahol a legegyszerűbb gazdák megalakítására sem gondolnak: virágzó „Hangya” fogyasztási szövetséget léteznek, még hozzá jó forgalommal és mellette Hitelszövetkezet is fenntartja magát jelentős betétekkel.

Nem tudjuk kinek a hibája a hitbuzgalmi, jótékonykultúri, kulturális és gazdaegyesületek, valamint a népkönyvtár teljes hiánya, de ez

be a község a váradi püspöknek. A reformáció idejében hanyatlott a hitélet és megcsappant a hívek száma, úgyhogy még ma Széplakon mindössze 200 főnyi katolikus él. A hívek nagyrésze a filiákon, a környező községekben lakik. A 21 filia híveivel együtt 2800 a széplaki plébániához tartozó katolikusok száma. Nagy nehézséget okoz, hogy a filiák távol esnek a plébániától és nem egy olyan község van, ahova csak fél napi szekerezéssel lehet eljutni. A filiákon lakó hívek nagyrésze tótajkú, vagy modernebben: szlovák. Így a vasárnapi misén a magyar mellett szlovák nyelvű szentbeszédet is mondanak.

Matyósziget „Biharországi” határán

A széplaki plébániához tartozik a néhány kilométerre fekvő Dója község is. Ez a község — mint a plébános úr elmondja — mezőkövesdi matyó-telepítés és a falu színmagyar lakosai nyelvjárásukban, viseletükben, népművészetükben, házliparukban és szokásaikban még mindig hűek a mezőkövesdi hagyományokhoz. A széplaki templom díszes, művészi matyómintás oltárterítőjét is a dójaiak tervezték, készítették és ajándékozták a templomnak. Nagy ünnepeken és búcsúkor a régi mezőkövesdi szokás szerint szentmise alatt az oltár két oldalán dójai férfiak állanak égő gyertyával díszítve. Kézimunkájuk, fehérneműik, ünneplőjük mind matyó-mintás — és a kedves szép magyar kézimunka motívumait már a szomszédos faluk is kölcsönveszik...

olyan hiba, amelyet a szépségű széplaki műveltebb osztályuk és a vezetőszemélyiségek munkája eltüntethet. Nem akartuk elhinni, amikor hallottuk, hogy a községben hosszú idők óta nem volt műkedvelőelőadás és hogy az egyetlen könyv, amit Széplakon olvasnak: a kalendárium. Napilap ugyan elég szép számmal jár a községbe, de ezeknek is nagyrésze olyan termék, amely igen keveset emel a kultúr-nívón.

Baj van az ártézi kúttal

Másik nagy gondja a községnek a vízhiány. Van ugyan „minden háznak kút az udvarában”, de a kútak víze kivétel nélkül egészségtelen és élvezhetetlen. Szép tiszta átlátszó, egy cseppet sem zavaros víz, de annyira telítve van salétrommal, hogy mindenre jó, csak inni nem. Természetes, hogy a széplakiak mégis isszák, mert nincs más víz. A Berettyó olyan távol folyik a községtől, hogy annak vizét nem használhatják. Ivóviznek különben is nagyon édes és lágy volna — és majdnem mindig zavaros. Hosszú esztendő óta tervezik, hogy ártézi kútat fúrnak a községben. A község vezetősége azonban, olyan helyre akarja a kútat fúrni, ahol alig lehet hozzáférni és a község központján jóval kívül van. Természetesen ehhez a tervhez a község nem járult hozzá — és az ártézi kút ügye — kútba esett. Megkötöltük a széplaki kútvizet, — de bizony meginni nem tudtuk. Inkább ittunk helyette lecsémért bort, hiszen annak itt a szülőhazája a széplaki határban. Bűszkék is reá a széplakiak.

...Az esti és éjszakai világítás körül is bajok vannak. Széplak községe a mellette folyó Berettyó ingyen energiája dacára petróleummal világít. Valamit ugyan beszélgetnek arról, hogy a vízi malom tulajdonosának a község azzal a feltétellel adta a telket, hogy érte bevezeti a községbe a villanyt... Villany még sincs.

Miről híres Berettyószéplak?

Eddig ugyebár mind azt írogattuk, hogy: mi nincs Széplakon? Most megírjuk azt, ami van és ami mégis emeli kopódo hírnevét. Ez pedig a széplaki állatvásár. Tessék csak szakörökben mészárosoktól, hentesektől, lócsiszároktól érdeklődni. Megmondják, hogy olyan nagy állatvásár, mint amilyen Széplakon szokott lenni, talán nincs is máshol a vármegyében. Aki szép ökröt, jó tejelő tehenet, levágni való borjút, fajmalacot, vagy igazi kancát akar vásárolni, eladni, az mind ide jön. Nemcsak Margitta, Székelyhid és Szilágyosmlyó ismeri a széplaki vásárt, hanem Nagykaroly, Nagyvárad, Kolozsvár és Zilah vidékéről is eljárnak a széplaki állatvásárra...

De más nevezetessége a szépségén és az állatvásáron kívül nincs a királyi vadászok egykori tanyájának.

Lemenőben volt a nap, amikor a Gahér-tanyán keresztül leballagtunk a Berettyóhoz... Megpihentünk a part puha pászitján és a nyár-esti csöndben szemünkkel a folyó siető habjait kísértük. Hamarosan elveszték a fűzfabokros akáccal szegélyezett festői völgyben... Korán le-hulló falevelek euhantak nesztelen a víz fodros tetején.

KÉT VERS

HOLNAP

Holnap majd ünneplő ruhába
 ünneplő lélekkel elmegyek veled,
 rád nézek és nem tekintek hátra
 s az életemet átadom neked...

Kezembe teszem örök bizalommal,
 nem lesz majd teher édes emberem
 hozzád simulok egygyé lesz a lelkünk,
 és szentté avat majd a szerelem...

ADJON NEKEM IS AZ ÉLET!

Adjon nekem is az élet
 a keserűsége egy kis édességet!

Adjon nekem is a jajra
 balzsamot, mert a szívemet marja. —

Adjon nekem is az élet
 a szivtelensége egy kis melegséget...

Adjon nekem is az éjjel
 tündér álmat, tele reménységgel,

Adjon nekem is a reggel
 virágos nyárt édes szerelemmel,

adjon nekem is a nappal
 simogatást becézó szavakkal,

adjon nekem is az este
 nyugodalmat két síró szememre.

1938 június 28.

SZATHMÁRY ERZSÉBET

Asszonyok dolga

Virágápolás:

A messzi Keletről származó szegfű a legtartósabb virág

A legszebb, legtartósabb és leghasználatosabb virágainak egyike a szegfű. Ez a virág a legbeszédesebb példája annak, hogy a műkertészet mennyire váltott képes egy növényből létrehozni, a rengeteg változat pedig azt bizonyítja, hogy a szegfű milyen kedvence a kert- és virágkedvelőknek. A szegfűnemzetség legismertebb és legelterjedtebb raja a kínai szegfű. Nagy előnye, hogy magból könnyen és gyorsan nő, hamar virágzik, egész nyáron át virít és csak az őszi fagyok vetnek véget virágzásának. Ezt a fajt a múlt század elején Bignon nevű francia hittérítő honosította meg Franciaországban. A messze Keletről hozott szegfű tulajdonképpen egyszerű apró virágú volt, de a kertészek csodálatos színű telt virágú változatokat nemesítettek belőle. Ennél a szegfűfajnál, de általában a többinél is nagyon vigyázni kell arra, hogy növényi betegségek kárt ne tegyenek benn. A szegfűféléknek, különösen a nemes, nagy virágú fajtáknak ugyanis veszedelmes gombabetegségek vannak. Ezekre akarjuk a növénykedvelők figyelmét felhívni. Gyakori gombabetegség például az úgynevezett levélfoltosság, amely nemcsak a leveleket, a virág szárát, hanem a virág csészéjét is megtámadja. Ez abban nyilvánul meg, hogy a levelekben három-öt milliméter átmérőjű, kör alakú, eleinte fehér, később sötétedő, majd megfeketedő, de fehér szélű foltok keletkeznek, ezek elterjednek a levél egész hosszán vagy pedig a levél szélén. Ha a foltok a szélén vannak kicsipkézlik a levelet, ha pedig a közepén, akkor rendszerint összeérnek és a levél teljesen elpusztul. A levéltelen szegfű visszamarad fejlődésében, a virágzás ideje elhúzódik, vagy pedig rozsdásul virágzik a szegfű. Ha a levélfoltosságnál nagyobb mértékben támadja meg a növényt, az egész tő elpusztulhat. A betegség ellen úgy lehet védekezni, hogy az erősen megtámadott töveket eltávolítjuk, azokat pedig, amelyeken csak itt-ott

láthatók még a foltok, egyszázalékos bordói lével bepermetezzük. A permetezésnél azonban tekintettel kell lenni arra, hogy az érzékenyebb fajtáknak, főképpen pedig a Chabaud szegfűfajta nem tesz jót az egyszázalékos bordói lé, mert perzselési foltokhoz hasonló tüneteket idéz elő. Ezeknek permetelve tehát kevesebb legyen az egyszázalékosnál. Ha az egész ágyásban elterjedt már a gombabetegség, a töveket mind ki kell szedni és elégetni, a talajt pedig egyszázalékos formadehyd oldattal fertőtleníteni.

Nagy károkat szokott okozni a szegfűrozsa is. Ez könnyen felismerhető jellegzetes kerekded vagy hosszukás foltjairól. Érdekes, hogy a rozsa az egyes fajtákat nem egyformán támadja meg. A sárga és piros virágú fajták és ezek keresztjezései sokkal fogékonyabbak a rozsdával szemben, mint más színűek. Érdekes az is, hogy a rozsdagomba spórái nem fertőzik meg közvetlenül a szegfűt, hanem azok a puzsotaj kutyacaj levelein érnek be és onnan széllel, vagy más módon átkeverülnek a fiatal szegfűre, megtelepednek rajta és megkezdik a pusztítást. Fontos tehát a kert közelében növekvő ilyen kutyacajfélék kipusztítása, mert ezzel már elejét vehetünk a fertőzésnek. A rozsa fellépését és elterjedését nagyban elősegíti a talajnak és a levegőnek bő nedvessége, a hirtelen változó hőmérséklet, a trágyázatlan, vagy pedig egyoldalúan nitrogénnel tárgyázott talaj is. Ha rozsa jelenkezik a szegfűn, a megtámadott részeket el kell távolítani és megsemmisíteni és azután a növényt egyszázalékos bordói lével vagy pedig amerikai módszer szerint konyhasó oldattal bepermetezni. Virágzás idején azonban a permetezés helyett kén, vagy meszes gálicporral kell porozni. A levélfoltosság és a rozsa a szegfű két gyakori betegsége. Ha résen vagyunk és küzdünk a baj ellen, akkor megmenthetjük a kerti, de a cserépben nevelt szegfűket is.

A konyha körül:

Befőzés cukor nélkül

Az ideai bőséges gyümölcstermés különösen időszerte teszi az olesó, cukor nélkül végzett befőzés kérdését. Erre nézve fogunk háziasszonyainknak néhány útbaigazítást adni. Előrebocsátjuk, hogy teljes és biztos sikert ilyen befőzésnél csak úgy érhetünk el, ha az üvegeket tökéletesen légmentesen zárjuk el és a gőzölést nagyon gondosan, a szokottnál valamivel húzamosabb ideig végezzük, pár nap múlva esetleg meg is ismételtük biztonság kedvéért. Eppen ezért a cukor nélküli befőzést patentzáros üvegekben szokás végezni, amelyek teljes légmenteséget biztosítanak. Az üvegek egyszerű beszerzésének ára bőségesen megtérül évek folyamán.

Befőttek készítésénél az előkészítés a szokott módon történik, tehát a gyümölcsöt megtisztítjuk, fajtája szerint daraboljuk. A puhább gyümölcsöt oltott meszes vízbe áztatjuk, a fehérítendő fajtákat kénezzük s többször váltott vízbe alaposan kimossuk. Az így előkészített gyümölcsöt most üvegekbe rakjuk és feltöltjük jól kiforralt s lehűtött tiszta vízzel. Legfelülre késhegynyi szalicilt teszünk, majd az üvegeket légmentesen lezárjuk és kigőzöljük.

Ugyanakkor cukor nélkül tehetünk el patentzáros üvegekben gyümölcsöt is. A puha fajta gyümölcsöt legcélszerűbben áthajtjuk a hűsörön, a kemény fajtákat előbb igen kevés víz hozzáadásával megpuhítjuk, majd áttörjük. Az így nyert tiszta gyümölcspépet most cukor hozzáadása nélkül besűrítjük. Ezt a műveletet széles átmérőjű lábasban végezzük, hogy a párolgás mentől nagyobb felületen történjék, tehát a sűrítés mentől rövidebb forralással fejeződjék be. A lekvárt most üvegekbe töltjük, légmentesen lezárjuk és pár napi időközrel két ízben kigőzöljük. Azokhoz a gyümölcsfélékhez, amelyek koecsonyasító anyagokban szegények, szabados negyedrészben almát adunk. Ez esetben a

gyümölcspéphez hajastól és magvastól együtt puhított majd áttört almát adunk. Ezzel az eljárással előmozdítjuk a gyümölcstől szükséges nyers koecsonyasodást.

Megemlítjük végül a tészták töltésére alkalmas, saját levében eltett, cukor nélküli gyümölcsöt. Erre a célra lédús fajtákat, szemes, bogós gyümölcsöt, hámozott barackféléket, szilvát használunk fel. A tökéletesen ép, érett gyümölcsöt megtisztítva előkészítve szorosan üvegekbe rakjuk, sem vizet, sem kukrot nem adunk hozzá, legfeljebb picit szalicilt, az üvegeket légmentesen lezárjuk és két nap egymásután kigőzöljük. Az így előkészített gyümölcs gőzölés alatt levelet ereszt s eredeti formáját elveszti ugyan, de íze jobb, mint a szirup nélküli, vízzel felöntött befőtté.

Mindezeket a cukor nélküli készült befőtteket, izeket fogyasztáskor szükség szerint édesíthetjük. Kevésbé tehető háztartásokban nagy könnyebbéget jelent, hogy a cukorbeszerzés költségeit nem kell egy tételben viselni.

Az A-vitamin összefüggése a hallással?

Mellarby angol tudós kimutatta, hogy az A-vitamin hiánya a fül belsejének rendkívül finom idegeiben változásokat okoz, amelyeknek következtében a fül felmondja a szolgálatot. Az angol tudós kutakodásokat nevelt olyan táplálékon, amelyből teljesen hiányzott az A-vitamin. A kutakodások megkísérültek, de ez a mesterségesen előidézett sükettség megszűnt, ha A-vitamint tartalmazó eledelt kaptak a kutyák. Hogy a hallóidegvégződésben előidézett változásoknak mi a lényege, az meg ismeretlen.

* A gyermekbetegségek kezelésében a tisztán természetes „Ereco József” keserűvíz gyorsan, rendkívül enyhén ható hashajtó, igen fontos segédeszköz. Kérdezze meg orvosát.

Hámozzuk, vagy ne hámozzuk az almát?

Mióta a *vitaminvizsgálók megállapították, hogy az almahéjban igen sok a vitamin, azóta sokan hámozatlanul eszik az almát, noha azelőtt jobb szerették szépen, guszatusosan meghámozni. Van aki azután úgy módosít a dolgon, hogy meghámozza az almát, utána pedig — horribile dictu! — megeszi a héját is. Most egy német szakember, Paech K. almavizsgálatai arról számolnak be, hogy az alma héja csakugyan sokkal több C-vitamint tartalmaz, mint a húsa, de csak aránylag. Az egész alma húsanak vitamintartalma azonban sokkal nagyobb, mert hiszen a héj súlya az egész almának csak igen kis része. Tehát aki hámozva szereti ezt a nemes gyümölcsöt, ezután ismét „lelkifurdalás” nélkül hámozhatja, nem fog vele jelentékeny vitaminmennyiséget pazarolni. Paech vizsgálatai továbbá még azt is megállapították, hogy a magyar batulalma a vitamintartalom szempontjából egyike a legértékesebb gyümölcsöknek.

Hasznos tudnivalók

Tejfoltok asztalneműn. Vászonneműből, első sorban asztalneműből úgy távolítjuk el a kiömlött tej foltjait, hogy a foltos részen néhány percig hideg vízben áztatjuk, jóminőségű szappannal bedörzsöljük és utána hideg vízzel átmoszuk.

Tintafolt a padlón. Sűrű gipszpépet készítsünk s rakenjük a padló tintafoltos helyeire. Néhány óráig alni hagyjuk rajta, aztán szódás víz + szappannal felmoszuk a foltok helyét.

Tintafolt linoleumon. A foltokat meleg vízzel megnedvesítjük, majd borkósavkristállyal bedörzsöljük. A foltok először megvörösödnek s meleg vízzel való lemosásra teljesen eltűnnek.

Porköpeny tisztítása. A selyem porköpeny tisztítása kissé óvatos eljárást igényel. Terítsük vasalódeszkára és szappanpehely oldattal kefélgessük végig ezála mentén néhányszor, végül bőesees tiszta vízzel keféljük mindaddig, amíg a szappan utolsó nyomát is el nem távolítottuk. Ne használjunk nagyon kemény keféket s ne gyűrjük mindaddig, amíg a szappan utolsó nyoma is el nem tűnik. Simán vállára téve, az aradról tesszük.

Fűfoltok kivétele. Lenvászon ruhából a fűs fűfoltot szeszszel kidörzsöljük s azappan vízszel átmoszuk. Régi, már nem is zöld foltokat többször leönthetjük forró vízzel; ez eltünteti, mert a már megbomlott festékanyagot oldja. Nyári szöveteket a foltos helyeken egy edény szájára fejeztjük s óvatosan rápermetezünk olyan elegyet, amely 1 rész szeszszel és 1 rész szalmiákszeszszel áll. Ugyanezzel az oldattal nedvesített ronggyal dörzsöljük még a foltot.



Gyümölcs-csendélet a kalapon...

Az ideai kalapdívat a lehető legszebb és legbiztonságosabb irányzatú. Turbántól malomkerék nagyságig mindenféle forma látható s a kalapokon madarak, virágok és gyümölcs-csendéletek „diszlenek”. Ez a képünkön látható kalap is gyümölcs-csendélet visel, sőt még fátöl is kiegészíti, hogy teljesen dívatos legyen...



A GYERMEK

Rovatvezető: HORVÁTH ÁRPÁDNÉ



A három fejsze

Szegény favágó hallgott hazafelé. A fenyő-erdőből jött, egész nap fát vágott. Nagyon fáradt volt, amikor a patak mellett elhaladt, szomjas is volt — leült a víz mellé, merített a korsójával a kristály tiszta vízből — és gondolta, megpihen egy kicsit, — hosszú még az út hazáig! Elnyomta az álom... bóbiskolt... Egyszerre nagy loccsanásra ébredt, a fejszéje beleesett a vízbe...

Nagyon megszorodott erre a szegény ember, hiszen ezzel az eszközzel kereste a kenyerét, nagy családjának. Most éppen semmi pénze sem volt otthon, miből tudna venni egy másik fejszét?

Próbálta horoggal megkeresni. A víz mély volt, nem tudta a fejszét elérni, — nem találta meg. Szomorúan sóhajtott fel:

Édes jó Istenem! Segíts valamiképp rajtam! Olyan éhesek a gyermekeim! Mi lesz velük ha nem tudok dolgozni?

A patakban egyszerre egy fényes nőalak emelkedett ki. Kezében ezüst fejszét tartott — és a megijedt embertől kérdezte:

— Jó ember! Ez volt a fejszéd?

Oh nem! — felelte a szegény ember — az enyém csak acélból volt, — régi szerszám — nem ilyen szép, nem ilyen drága!

A fényes nő eltűnt, az ember tovább töprengött, sóhajtozott...

A patak közepéből újra fényt látott. Most egy arany fejszével a kezében jelent meg a tündér — és újra kérdezte:

— Jó ember! Ez volt a fejszéd?

Nem! Nem ez volt! — felelte az ember — pedig ha ezt megkapná — gondolta — vége lenne minden szegénységének...

Harmadszor, a fényes nő, gyémánt fejszét hozott fel a patakból.

— Talán ez volt a fejszéd, jó ember? — kérdezte.

— Ez sem az enyém! — vallotta be őszintén a koldus szegény ember — az nem volt sem ezüstből, sem aranyból, sem drágakőből, de kérlek, —

ha teheted — hozd vissza az enyémet nekem!...

— Nem lesz szükséged többé a régi fejszédre! — szólt a tündér — amiért olyan becsületes voltál, megkapod a jutalmadat. Mind a három fejszét neked adom!

Ezzel intett — és a szegény ember lábaihoz láthatatlan kezek letették a három fejszét, egy zsák pénzt és drágaköveket.

— Légy boldog! — hallotta mondani az ember — és egyedül maradt.

Hazaérkezve, alig tudta elmondani a feleségének, mi történt. Az egész család térdre borulva hálat adott a jó Istennek. Házat, földet, tehenet vettek a fejszék árából, gazdagok lettek — gond nélkül éltek és mindig becsületesek és igazak maradtak.

Az egyik sógoruk, — aki gazdag ember volt, de sohasem segített rajtuk nyomorúságukban — nagyon irigyelte a szerencséjüket. Gondolta, ő is elmegy a patakhoz és szerez magának ilyen kincseket. Oda is ment, leült a parton — és beledobta a fejszéjét a patakba. A fényes jelenség sokáig várakozott magára, de mégis feljött. Kérdezte, hogy miért szomorú?

— Három fejszemet ejtettem bele a patakba — hazudott az ember — és nem tudom megtalálni...

A tündér felhozta erre az ezüst, arany és gyémánt fejszékét és kérdezte:

— Talán ezek voltak a tieid?

Ezek! Bizony ezek! — felelte a kapzsi ember — és szeme csak úgy villogott, amint nézte a drágaságokat.

Abban a percben, három kígyó lett a lábához dobott három fejszéből — a fényesség eltűnt — és haragos hang hallatszott:

— Megkaptad a büntetésedet ravaszágodért! A kígyók mindig nyomokban lesznek és kísérni fognak, amíg lelkedből a nagyravagyás és kapzsiság ki nem veszt!

(Franciából.)

Sanyika

Kettőért lelkesedett négyéves kis szívének minden szeretetével: az *evésért* és az *állatokért*. Üres kézzel soha senki nem látta. Kenyeret, répát, gyümölcsöt szorongatott benne és vagy a saját szájába tömögte az ennilót, vagy az állatokat etette. Előldögélt órákig a láncos kutyák előtt; az is megtörtént, hogy befeküdt melléjük a kutyaházba és ott aludt, amíg rátaláltak. Beszélgetett a csirkékkel, a ketrecek drótkerítésén bedobált mindenféle füvet, magot és biztatla őket, hogy egyenek. Délelőtti a konyhában settenkedett, ott azután bekebelezte, amit talált: a zöld borsó heját, ugorkát, sőt ha más nem került, a meggyagot is. Legjobban szerette a galuskát. Megkérdezte egyszer a szakácsnőtől, hogy miért olyan kicsi a galuska?

— Mert ha nagy volna, — felelte a szakácsnő, — akkor „galus“-nak hívnák. Téged is Sanyikának hívunk, — magyarázta az aszszony, — mert kicsi vagy. Majd, ha nagy leszel, akkor Sanyi lesz a neved!

Ettől fogva mindig „galus“-t kért, sőt egyebekre is átvezette a növekedést, pl. hurka, ugorka, ribizke, — mind kicsinyítő rag nélkül szerepeltek a szótárában.

A virágokat öntözte, hogy „igyanak“, csak azon csodálkozott, hogy nem esznek — és még sem éhesek. A bogarak közül a katicabogarat dédelgette, ráhelyezte viráglevelekre és leste, merre repül, hogy visszahozhassa ebédelni... Az édesapja vincellér volt a nagy szőlőben, ahol laktak és az érett gyümölcsből, — amikor szedték — eleget adott neki, de szigorúan megfitymotta, hogy valamirehöz hozzányúljon. Már beértek a különböző finom cseresznyék, körték,

a „ribiz“ és a málna is elfogytak, most a francia barack kezdett hamvas, piros színt kapni. Sanyika áhítattal leste, mikor szedik már ezeket is? A szomszédszőlő nagy barack-telepén korábban erő fajták is voltak. A kertész fia jó cimborája volt, sűrűn látogatták egymást és együtt tartották számon a fákat, milyen sorrend szerint következnek az érésben. Egy napon, azután ütött a boldog óra, létra volt támasztva az egyik fához és a kis pajtás ott settenkedett egyedül, az apját elhívták valamerre és hát — itt lehetett valamit kezdeni.

Sanyika gyorsan eloldotta a két láncos kutyát, — hiszen nekik is kell részesülniök a finom csemegéből — és megjelent a tetthelyen.

— Itt vagyok, Jóska! — kiáltotta boldogan; nagy szemei csillogtak és kicsi lábával egykettőre átkúszott a kerítésen.

Jóska kelő szívéllyel üdvözölte barátját és „gyors munkát“ ajánlott.

Sanyika vállalkozott, hogy felmászik a létrán és megszedi a barackokat. El is érte szerencsésen őket és „dolgozni“ kezdett. Egészen természetes, hogy ahogy szedte — ette is. Hűségesen dobált le Jóskaék és a — kutyáknak is. A két nagy komondor összeharapdálta a gyönyörű gyümölcsöt és ha még csak azt tették volna. De hogy Sanyikát a fán látták, felpattant. Körülrohantak, ugráltak és az érett barackokat mind összetiporták... Sanyika nem törődött semmivel, ész nélkül dobálta tovább. A pusztítás szörnyű képe tárult a visszaérkező kertész szeméi elé... Borzasztó haragra gerjedt és a két pajtás nadrágját alaposan kipozta... De ezt a komondorok nem hagyták

helyben. Nekiugrottak a kertésznek, ugatták; a kertész viaskodott velük, kiáltozott, a gyerekek sírtak, az egész hegy hangos lett, a szomszédok odaszaladtak. Így a Sanyika apja is megjelent és a kis bűnöst, meg a kutyákat is hazaszállította.

Óthon azután nemcsak folytatása következett az elnadrágolásnak, hanem a permetezett barackoktól Sanyika beteg lett és egy hétig lázasan feküdt a gyermekkorházban. Gyomor-mosást kapott, keserű gyógyszereket kellett be-szednie és szigorú koplalásra volt ítélve az egész idő alatt.

ARATÁS

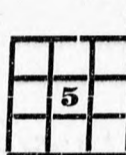
Sarló pendül, nóta csendül,
gyül a búza-kéva,
A nyári nap forrón tűz le
Az arató népre,
A sárguló búzatenger
kassa nyomán dől le,
S ha a búzát megörölik
kenyér lesz belőle.

ERTSEY GABI

FEJTÖRŐ

Számrejtvények

- 2, 7, 2, 9, = Marosmenti város
1, 8, 9, 7, 6, 3 = Ruhadarab
2, 3, 6, 7, = kutya fajta
3, 4, 6, 5, 2 = nem bátor
1, 9 = Körösparti város



2. Beküldte: Horváth Erzsike
Az üres kockákba úgy kell elhelyezni az 1-8-ig terjedő számokat, hogy bármely irányban összeadva, 15-öt adjanak. A középső kockákba az 5-ös szám jöjjön.

BETŰ REJTVÉNYEK



TALÁLÓS KÉRDÉSEK

- Melyik az a férfinév, amely szint jelent, ha az első betűjét fölcseréljük?
- Melyik az az ásvány, amelynek megfordított jelentése nélkül házat építeni nem lehet?
- Melyik férfinévből lehet egy betű fölcserélésével mértéket csinálni?

A Gyermekrovat július 2-iki számában közölt rejtvények megfejtése:

A föl adott vers címe: Családi kör, irta: Arany János, a hibák kijavítása: eperfa, akkor, lomha rikoltoz.

Betűrejtvények: 1. körte, 2. kancsó.
Találós kérdések: Kakas, kagyló, kalapja, csész, ezek, ujeágból.

Szám-tani feladvány: Hét év múlva.
Megfejtették: Kiszely Margit és Erzsébet, Ertsey Gabi és Attila, Horváth Erzsike, Szolga Klára, Kovácsik Jolán.

A jutalomkönyvet Horváth Erzsike nyerte.

A GYERMEKROVAT POSTÁJA

Kovácsik Joli. Dehogy haragszom, amiért a megfejtőkhöz kapcsolódol! Örülök neki, szeretettel várom, hogy nem csak egyszer jelentkezni. — Ertsey Gabi. Kedves volt, hogy meglátogattál! — Szolga Klára. A szép terved sikerét szívósból kívánom. — Horváth Erzsike. Szeretettel kívánom a jó munka után a jó pihenést! — Kiszely Margit és Erzsébet. Remélem, szüretre eljöhettek — ha most otthon kellett maradnotok! — Hanák Sándor, Serly Mária. Megkaptátok a jutalom könyveket? Miért nem írjátok meg? — Auderlioh D. Zsolt. Vártam a megfejtést! Írjátok meg, ki — hogy töltötte a szünidőt? Adéle néni.

LEGUJABB

Az Egyesült Államok pénzügyminisztere európai körútra indult

Egyévre meghosszabbították a kereskedelmi szerződést az Egyesült Államok és a Szovjet között

Londonból jelentik: Morgenthau, az Egyesült Államok pénzügyminisztere, a Normandia gőzcsón európai körútra indult. Utja során Londonba is ellátogat, ahol nagyfontosságú megbeszéléseket folytat az angol kincstári hivatal és az angol bank képviselőivel. A „Daily Mail” szerint ezek a megbeszélések nem érintik Anglia amerikai háborús adósságait. Morgenthau Londonból Párizsba utazik. Reynaud francia pénzügyminiszter fél-

beszakítja cannesi pihenőjét, hogy találkozzék az amerikai pénzügyminiszterrel.

Londonból jelentik: Az Egyesült Államok és Szovjetország közötti ideiglenes kereskedelmi szerződést augusztus 9-től számítva egy évre meghosszabbították. Oroszország a szerződés értelmében kötelezi magát, hogy egy év alatt legalább 40 millió dollár értékben vásároljék az amerikai árucikkeket.

Csang-Kai-Sek székvárosa ellen Pusztító légi támadások

A japánok megszigorították a tiencsini ostromzárat. Kiujultak az angolelleses tüntetések

Londonból jelentik: A japán légi haderő Szombaton ismét hevesen bombázta Csungkingot, Kína ideiglenes fővárosát. Támadásait főként az északnyugati külvárosra összpontosította, ahol egész háztömbök tűntek el a föld színéről a bombázás nyomán. A halottak és sebesültek száma igen nagy. Egy bomba a belga nagykövetség épületét érte és megrongálta. A japánok egyébként ismét megszigorították a tiencsini angol negyed elleni ostromzárat,

állítólag Chamberlain pénteki beszédének visszahatásaként.

A Reuter szerint a helyzet ismét nagyon komoly. Japánban kiujultak az angolelleses tüntetések. A zavargók behatoltak két nagy angol áruházba, szétrombolták a berendezést és bántalmazták a kínai alkalmazottakat. Az angol főkonzul erőlyes tiltakozást intézett a japán kormányhoz az újabb angolelleses kilengések miatt.

Moszkvában már nincs sok tárgyalni való

Hazatérhet Strang, az angol külügyminisztérium külön kiküldöttje. Törökország katonai szerződést köt a Szovjettal

Londonból jelentik: Az angol külügyi hivatal befejezte Seeds moszkvai angol nagykövetség legújabb jelentésének tanulmányozását, melyből — beavatottak értesülése szerint — kitűnik, hogy a moszkvai háromhatalmi tárgyalások egyetlen nehézsége a közvetett, vagy a belső aláaknázás általi támadás meghatározásában áll. A „Times” valószínűnek tartja, hogy a megbeszélések már annyira előre haladtak, hogy Strang, aki két hónapot töltött Moszkvában, visszatérhet Londonba. Itt ugyanis a külügyi hivatal közép-európai osztályában sürgősebb feladatok várnak rá, míg Moszkvában már nincs szükség a jelenlétére.

Londonból jelentik: A „News Chronicle” szerint Saracoglu török külügyminiszter legutóbb Törökország szófiai, moszkvai, párizsi, teheráni, berlini, budapesti és belgrádi diplomáciai képviselőivel tanácskozott és nemsokára Moszkvába utazik, hogy a szovjet-török baráti egyezményt katonai szerződésévé építse ki.

Elmarad az angol hadihajók cirkáló utja a Fekete-tengeren.

Londonból jelentik: Az Istanbulban horgonyozó angol hadihajók váratlanul lemondották a tervbe vett fekete-tengeri cirkáló utjukat és vasárnap Alexandriába térnek vissza; hogy részt vegyenek a keleti földközi-tengeri hadgyakorlaton.

A danzigi szenátus elnöke nem hisz a német-lengyel háború lehetőségében.

Londonból jelentik: Greiser, a danzigi szenátus elnöke beszélgetett a „Daily Express” újságíójával. Kijelentette a többi között, hogy nem hisz egy Németország és Lengyelország közötti háború lehetőségében.

A „Daily Express” Danzigba küldött tudósító-

ja Greiser nyilatkozatához még ezeket fűzi hozzá:

— A danzigi kérdésben nem látok háború okot. A kérdés tulajdonképpen már háború nélkül megoldódott, mert a városa teljesen a németek birtokában van. Danzigot Németország „még meg is szállotta”. Ahhoz, hogy az annexió teljes legyen, már csak a Birodalom és Danzig közötti vámközösség kikiáltása van hátra. Megjósolhatom, hogy ez rövidesen bekövetkezik.

Az olasz sajtó borusabbnak látja a helyzetet.

Rómából jelentik: Az olasz lapok ma súlyosabbnak ítélik meg a nemzetközi helyzetet. Ennek főként a következő jelenségekkel magyarázzák: 1. A danzigi kérdésben a német-lengyel ellentét kieleződése. 2. Chamberlain legutóbbi beszéde és a távolkeleti helyzet.

A *Popolo di Roma* megjegyzi, hogy a new-yorki tőzsdén pánik tünetei jelentkeztek. A danzigi helyzet szempontjából különösen az a hír keltett érdeklődést, hogy a danzigi szenátus azzal a tervvel foglalkozik, hogy megszünteti Kelet-Poroszország felé a vámhatárokat. Egyes lengyel lapok azt írják, hogy ennek a tervnek megvalósulása lengyel részről azonnali visszahatásra találna. A *Popolo di Roma* szerint Chamberlain beszéde a legerősebbnek mondható ama beszédek közül, amelyek az utóbbi időben az angol miniszterelnök részéről elhangzottak. Különösen figyelmet keltett az a kijelentése, hogy Anglia adott esetben flottát is küld keletázsiai érdekeinek megvédelmezésére.

Pál jugoszláv herceg hazaérkezett Londonból

Belgrádból jelentik: Pál jugoszláv kormányzó herceg és felesége, Olga hercegnő gyermekeivel, Sándor és Miklós hercegekkel együtt, péntek este megérkezett a szlovéniai Brdóba. A hercegi pár is pénteken érkezett Jugoszláviába és Ljubljánán át Brdóba utazott. A hercegi pár Pál herceg vendége lesz Brdóban.

Találgatások a magyar kormányban várható változásokról

Budapestről jelentik: Az utóbbi napokban ismételtelen olyan hírek láttak napvilágot, hogy a kormány egyes tagjai rövidesen kiválnak a kabinetből. Egyesek azt is tudni vélik, hogy Kunder Antal, Tasnády-Nagy András és Teleki Mihály válnak ki a kormányból. Az *Uj Nemzedék* illetékes helyen megállapította, hogy ezek a hírek teljesen alaptalanok és nem egybek pusztá kitalálásokról.

Árcékhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

négyszobás modern lakás november 1-re. — Nagyvárad, Strada I. C. Bratianu 27. szám.

Kiadó

kétszobás, előszobás, komfortos lakás, aug. 1-re. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 25. szám

Kétszobás

utcai lakás, ugyanott butorozott szoba kiadó. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 58. szám.

SZOLID,

keresztény tisztviselő leány keresztény ur családnál teljes ellátást keres. Lehetőleg külön szobával. Cím a kiadóhivatalban.

Kiadó

háromszobás, fürdőszobás, komfortos lakás október 1. vagy november 1-re. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 54.

Évtizedes

pontosan fizetős lakó 3 szobás kertés, modern lakást keres, a Kereskedelmi és Iparkamara közelében. Címeket továbbít: „Bernáth” rádió üzlete, Nagyvárad, Str. Bratianu 2. szám.

Egy utcai szoba

előszobával kiadó azonnal is. Nagyvárad, Str. Andrei Muresanu 9. sz.

2 szobás

komfortos lakás szeptember 1-re kiadó. — Nagyvárad, Regele Ferdinand 49. illetve Str. Parintele Danila 7 sz.

Adás-vétel

szavanként: 3 lei

Eladó

egy telken lévő 2 kis ház, esetleg külön is. Ugyanott eladó egy toltetűkőr, ruhás szekrény és egy ág. Nagyvárad, Str. Clemenceau No. 13. Kommandánsrét.

Elköltözés

miatt olcsón eladó egy jó karban lévő 4 hengeres, 1929. modelű Ford turakocsi. Megtekinthető naponta 14–16 óra között Nagyváradon, Dr Iuliu Maniu-u. 16. szám alatt.

Allást keres

szavanként 1 lei

Kereskedelmi

végzett leány bármilyen neki megfelelő állást elvállal. Nagyvárad, Colonia Josia, Str. 72. No. 5.

A fényképészet

minden ágában jártas, gyakorlott segéd leány, állást keres. „Gyakorlott munkaerő” jellegű a kiadóba.

Egyedül álló

középkorú urinő, ki a háztartás minden ágában jártas, ugyeintén perfekt a kertészetben is, mint hávezetőnő állást keres, esetleg nagyobb vállalatnál is. Betegke gondozását is ápolását is vállalja. — Cím: Özv. Málnásiné, Dumbraveni, Str. Balta 33. szám.

Külféle

szavanként 3 lei

Gojdu

román ezekcióról érettségizett diák, tanítványt vállal. — Cím: Szentmiklóssy, Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 32. szám.

Két leányt

iskolai időnyre, teljes ellátással vagy magános urinőt vállalok. Cím a kiadóba kér.

Románia Karlsbadja, Románszentgyörgytől

8 km-re jól bevezetett vidéki fűszerüzlet, forgalmas helyen, teljesen berendezve, lelépés nélkül, családi okok miatt sürgősen átadó. — Ifj. Szenkovits Gerő, Rodne Veche, Jud. Năsăud.